

IX. ÉVF. 1908 11. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S
SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK
ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYŰL

KIADJA
A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal: Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.

Jubileumi adakozás.

Miskó Józsefné sz. Wagner Julia gyűjtése, X. Pius pápa jubileuma alkalmából a szegény bélpoklosok missiója számára. Isten szent nevében 3 k, Issa Gábor 4 k, Fühl Pál 30 k, öz. Siegl Ferenczné 6 k, Fejes Erzsébet 3 k, öz. Valentin Antalné 30 k, Valentin Julia 6 k, Valentin Antal és neje 20 k, Hahernik Emma 10 k, Weber Francziska 12 k, Weber V. 1 k, Sipos István és neje 20 k, Sick A. 10 k, Gugenberger Katalin 4 k, Sipos József és neje 10 k, Sipos Paula és Róza 3 k, László Katalin 10 k, Gergely testvérek 5 k, öz. Malmárits Ignáczné 20 k, öz. Fill Ferenczné 5 k, öz. Kabon Józsefné 5 k, Daum József 3 k, Szikora Julia 3 k, Schräff Antalné 2 k, Dvorzsák Ignác 5 k, Pesendorfer Ferencz 10 k, Bürdet Eugenia 2 k, † Finka Imre 3 k, Keszler Magdalena 3 k, Meierhofer C. 1 k, Thomser Károly 2 k, Hegyesi Ferenczné 3 k, Kaschek Antal 2 k, Fiedler Konrádné 5 k, Schwartz Elisabéth 5 k, Nyizsnyánszky Istvánné 6 k, Mátrai N. 1 k, Pálinkás Andrásné 10 k, Müller Vilma 1 k, Müller György 5 k, Müller Klára 5 k, Jung Mihályné 10 k, öz. Cseh Andrásné 10 k, Hányi Károlyné 2 k, Laufer Károlyné 1 k, Patrezka Mária 2 k, Höflinger J. 1 k, Jung Krisztina 1 k, Takács Róza 2 k, Schilberszky A. 2, Schilberszky Margit 5 k, Joanovits N. 1 k, öz. Szabó Péterné 2 k, † Schnittchen Katalin 5 k, Petanek L. 3 k, Fuchs Borbála 6 k, Czermán M. 1 k, Tittl Lipót 2 k, öz. Dell Medico Ágostonné 7 k, Rottenstein N. 1 k, Schneider M. 1 k, öz. Paronbek Jakabné 10 k, † Paronbek Jakab 3 k, öz. Thoman Francziska 3 k, Andresz testvérek 2 k, Deimel Katalin 3 k, Rotonszky J. 1 k, Schebelka Katalin 5 k, Reichl N. 2 k, Krenedics N. 2 k, Borchy Istvánné 4 k, Mária néni 2 k, Zsuzsi néni 2 k, Hang Jánosné 12 k, Sterl Teréz 5 k, Reuter Teréz 5 k, Sterl Katalin 5 k, Vágó Jánosné 10 k, Kilender Hermina 2 k, Putz L. 1 k, Giefing Istvánné 22 k, Frank Rudolf és neje 10 k, Rohrbeck A. 2 k, Novoszedlák Mária 2 k, Pere Ferencz és családja 12 k, Gruber Konstantin 10 k, Stekly Jánosné 2 k, Fölker Józsefné 2 k, Fölker Mária 1 k, Gancsu A. 2 k, Lakner Mária 3 k, öz. Pfanzt Jánosné 10 k, Bachmayer György 3 k, † Gyahán János és Róza 20 k, Gyahán Magdolna 10 k, † Spr. Antal 3 k, S. Magdolna 3 k, † Pomp Elisabéth 3 k, † Pomp Francziska 5 k, Steidler Cecilia 5 k, † H. Elisabéth 3 k, Szitló Barbara 2 k, Vojt Róza és Ferencz 10 k, Göndöcs Katalin 6 k, Lillek István 1 k, Keresztesy J. 1 k, Pálházy József és neje 10 k, Hauke Teréz 10 k, Hauke Ferencz 2 k, Hübner Ferenczné 6 k, Prasl Rozália 2 k, öz. Kolozsváry Károlyné 10 k, † Kolozsváry Károly lelki üdvéért 10 k, öz. Radnay Jánosné 5 k, Ott Antalné 2 k, öz. Ember Jánosné 1 k 20 f, Kerekes E. 1 k, N. N. és H. F. 2 k 40 f, Scholz János és neje 3 k, Muzslai Ferenczné 2 k, Gozsa Teréz 3 k, † Szarvas Gyula és Teréz 20 k, Szabó Jánosné 6 k, Auerhammer és Kopper 2 k, Meszner Julia 5 k, † Meszner Mária 5 k, Rehm Zsigmond 2 k, Patkó N. 1 k, Szűcs Erzsébet 5 k, öz. Strebek Tivadarné 1 k, † Strebek Tivadar 5 k, Besenyey Szabó Kálmánné 10 k, P. József 2 k, öz. Meyer Ferenczné 1 k, öz. Meyer Károlyné 1 k, Gertein Paula és János 2 k, öz. Jäger és Thalwieser 2 k, Szikosy Mária 2 k, Krاندl Irma 10 k, Pfriem Irén 10 k, Pfriem Dénes és neje 5 k, Pfriem László 2 k, † Pfriem Erzsébet lelki üdvéért 10 k, † Pfriem Mária lelki üdvéért 10 k, Szirmai Istvánné 2 k, † Endresz Jakabné 4 k, Hlade Rosalia 2 k, Höcker

ÖRÖKIOMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: X. Pius. — *Dr. Prohászka Ottokár:* Örök emlékül. — *M. L.:* Kápter Károly. — *Reviczky Aladár C. M.:* Szent Paszkál életrajza. — *A—ny.:* Lacrima Christi. — *Timár Kálmán:* Legrégibb szentségi társulataink. — *Dr. Schütz Antal:* Végső czélunk és az Oltáriszentség. — *Bóta Ernő S. J.:* Beszéljenek a számok. — *Reiners Béla:* Az első és utolsó áldozás a tengeren. — *Reviczky Aladár C. M.:* A gyakori szentáldozásról. — *—s—r.:* Az Oltáriszentség iskolájának egy tanítása. — *Mészáros Aladár:* Az Oltáriszentség és az emberi szív. — Magyarország és a nagyvilág.

X. PIUS

X. Pius pápa aranymiséje a legméltóságosabb Oltáriszentségnek ünnepe. Azon a napon, midőn a jubiláris pápa harsonák zengése és a Tu es Petrus dallamai között bevonul a Szent Péter templomába, hogy az utolsó vacsora emlékét megülje, áldozásának boldog pillanatában az egyház látható és láthatatlan feje, a pápa és az Oltáriszentség egyesül egymással.

A mennyei buza ráesik a kősziklára; a kősziklára, melynek tövében a hit forrása fakad. S e forrás termékenynyé teszi Isten szántóföldjét a X. Pius pápa gondjaira bízott anyaszentegyházat, melynek igazán bő termése van a pápa jubileumi esztendejében. A mindennapi szent áldozás megváltoztatta ez évben az egyház képét. Bő vetés és gazdag aratás. Hisz midőn a pápa Rómában aranymiséjét bemutatja, nemcsak ő maga áldozik, de vele együtt az egész föld a katolikusok milliói. Ő az egyház feje és egységének biztosítója; a mi szívünk az övével és az övé Jézus szent szívével összedobban s ez az ünnepélyes pillanat neveli bennünk a katolikus érzést és lángragyújtja bennünk a katolikus öntudatot. Az Oltáriszentség és a pápa szeretete a bennök és velök való élés tesz minket katolikusokká, tehát Isten szíve szerint való emberekké. Hitünknek legmagasztosabb titka előtt állunk: Krisztus, ki az Oltáriszentségben és a pápában velünk marad a világ végezetéig. Még mielőtt az Oltáriszentséget rendelte, kipróbálta Péter élő hitét és neki adta át a mennyország kulcsait s mennybemenetele előtt áldozatkész szeretetét és reá bízta nyája legeltetését. Az evangéliumok valahányszor az apostolokról beszél-

nek, Pétert teszik a legelső helyre, pedig sem életkor sem hivatal, sem rokonság szerint nem ő volt Jézus Krisztus első apostola. De elsővé tette őt a Krisztusi rendelés, az örökérvényű isteni akarat. Ha az Úr Jézus főt rendelt az apostolok és tanítványok mellé, kik még Őt látták, Tőle tanultak, mennyivel inkább van szükség most egy látható főre, midőn az apostolok már nem élnek s a keresztények Krisztust csak az Oltáriszentség rejtett színeiben láthatják. Péter meghalt, de az eszme nem halt meg vele. Azon a helyen a hol ő vérét kiontotta és lelkét kilehelte, legott más ember állt az ő helyébe, tudjuk a nevét is s mindazokét, a kik utána jöttek egészen X. Pius pápáig. A római püspök Krisztus helytartója, mert Péter is római püspök volt és ottan szenvedett vértanuhalált. Hogy pedig Péter Rómában halt meg, azt bizonyítja az ő római siremléke, a hatalmas Szent Péter temploma. Itten Szent Péter teste felett veszi magához X. Pius pápa aranymiséje ünnepén Krisztus imádandó testét. Ötven éve immár, hogy ez imádandó testnek hivatott szolgálja és őrizője és öt éve immár, hogy Szent Péter apostolnak, az Oltáriszentségben élő isteni Üdvözítő legelső helytartójának immár kétszázötvennyolczadik utódja. Hiszen élete sorsa annyira hasonlít Szent Péteréhez. Szegény emberek egyszerű gyermeke volt ő is, mint Péter. Élő hite, lángoló szeretete, melyet papi életében és később püspöki munkakörében az eucharisticus Jézus iránt viseltetett, Péterhez teszik őt hasonlóvá. A tenger partjáról hívta el Őt az Úr Jézus, mint Szent Pétert s Pius valóban úgy követte Jézust, mint Péter követte: odahagyta hazáját, rokonait, ismerőseit, rajongásig szeretett. Velenczét az imádandó Jézusért. Mintha belátnék szívébe, lelki életébe, az Úr Jézusból szövődik az. A misében a szentségimádásban beszél Ő vele. Imádkozik, elmélkedik, kérdezősködik nála, tanácskozik vele, hitvallomást tesz előtte. Azt mondják, hogy a pápaválasztásnál minden szavazás előtt néhány percnyi szentségimádásra ment, hogy innen kérjen tanácsot. S mintha az Oltáriszentség megszólalna és kérdezné tőle: Mondd, kinek tartanak engem az emberek? S ő, a pápa feleli az Urnak: Uram! némelyek kenyérnek tartanak, mások jelképnek, mások meg egyszerű emlékjelnek, vagy egynek a földi dolgok közül. S mintha az Oltáriszentség kis vártatva újra megszólalna: Hát te kinek tartasz engem? S ő feleli: Te Krisztus vagy, az élő Istennek fia. S mintha hallanám válaszul az Oltáriszentség boldogító igéit: Te Péter vagy, azaz kőszikla, erre a kősziklára építem az én anyaszentegyházamat!

S így lett a szentségimádó Giuseppe Sarto-ból X. Pius, az Oltáriszentség pápája. S azóta Péter Pius ajkán szól hozzánk, Jézus nevében gyógyít, mint Péter tette a jeruzsálemi templom kapujában. Pius ott látja az anyaszentegyház bejáratánál a modern kor vánszorgó béna koldusait, rongyaik-

ban éhezve szomjuhozva. Bénák, inaszakadtak, mert kislelkűség előítéletek szükkeblűség azzá tették őket. S a pápa szive megkönyörül a kéregető betegen s mint Péter, ő is mondja néki: Aranyom ezüstöm nincsen, de

X. Pius.

a mim van, azt odaadom: A názáreti Jézus nevében mondom neked: kelj fel és járj! És a pápa a mindennapi áldozással meggyógyítja a beteg emberiséget. Az emberek újra járni kezdenek, a templomba járnak, elmennek egész az oltárig s eldobva mankóikat a lelkek egyedül üdvözítő

orvosánál, Jézus Krisztusnál keresnek enyhülést. Ő hozzá hív minket X. Pius pápa jubileuma napján is: az egész katolikus anyaszentegyház együtt áldozik e napon a pápával és egyesül Krisztussal. Mert midőn a jubiláris pápa Szent Péter sirja felett megáldozik, Krisztus és Péter Pius ajkán megcsókolják egymást és e csókban újra megpecsételve látom az új és örök szövetség vigasztaló ígérését: Ime, én veletek vagyok a világ végezetéig!

Ö r ö k e m l é k ü l

A BUCSÚZÓ, leszakadó sziveknek legalább emlékét akarjuk birni. Az Úr Jézus szentséges Szive maga példaképe az emberi lélek ezen vágyának, mert mikor bucsúzott, mikor kiszakadt közülünk, egy gondolata, szivének egy érzelme volt, a világ hangos lett tőle. Azt mondotta: el ne felejtsetek; és ezt cselekedjétek, az én emlékezetemre. Szent János, te, a ki írsz, szent Pál, te, a ki prédikálsz, hirdesd a világnak: ne felejts, ne felejts...! És az a fölséges anyaszentegyház bevéste a szivébe, hogy felejtetni nem szabad soha, soha!

A mit az isteni Szív érez, érezzük mi azt mindnyájan, mikor egy nemzetnek leesik a feje koszorúja; mikor a királyné szivében egy nemzet szivét szúrja át a gyilkosnak tőre, kitör lelkünkől a válasz: királyné, királyné, nem feledünk el soha, soha!

Az ország készül egy emléket emelni, márványemléket, szirtekből hegyet; ez emlékek lépcsőit a Duna nyaldossa, szép Budavárának hegye hordozza s erre a szirtre fellépteti majd a királyné szobrát. Jól teszi. Mikor azonban a hit emel emléket, akkor neki egy szívtelen kőszobor nem elég, hanem szintén trónt épít, erre a királyi trónra házat, széket, otthont helyez s abba az otthonba Jézusnak Szivét, mert tudja — legalább reméljük — hogy ebben a Szívben Erzsébet él, Erzsébet lelke, a mely Istent látja, a mely Istent imádja; Erzsébet lelke, a mely imádója boldogságban annak a szent Szívnek; Erzsébet lelke, a kinek uralkodó érzelmét következőleg méltán — remélem, hogy méltán — úgy tolmácsolhatom: örök imádkozó, örökké boldog, tehát örök imádkozó.

Testvérek, ti mindnyájan osztani akarjátok ezen érzéseket, következőleg ti építetek templomot, emléket az örök imának, az örökimádásnak, az örök erősítő, titeket is boldogságba fölsegítő imádkozásnak. Ne legyen ez az emlék csak emlék, ennek az emlékek az élet forrásának kell lennie. Ez az emlék úgy álljon itt Budapesten, mintha csak egy ős-erős, illatos erdő állana itt, mely életet lehel, életet ad. Legyen ez az emlék olyan,

mint egy hatalmas hegység, melyen szentek járnak, melyre lelkek iparkodnak, lelkek, a kik az örök reményről lemondani nem tudnak. Legyen ez az emlék mélység, felséges tengerszeme a mélységnek, az elmélyedésnek, az elmélyedés vonzalmainak. Ez az igazi királyi emlék, egy királynénak emléke, Magyarországra nézve is a királynénak szive vágya, királyi adománya.

Három képhez fűzöm gondolataimat: ez az emlék olyan, mint egy titokzatos erdő, az imádságnak szentelt erdeje az Istenközelségnek inspirációiban; olyan, mint egy hatalmas hegység, a lelkek emelkedésének nagy lajtorjája, iskolája; olyan, mint egy titokzatos mélység, a mélység vonzalmaival a lelki életnek, az erkölcsnek kimélyítésére, megizmosítására.

I. Nekem ez a templom először olyan, mint egy bűbájos, őserős, titokzatos erdő. Testvéreim, az ember a természetben háromféle szemmel nézhet körül. Nézheti a természetet a tudásnak szemével, akkor szét akarja szedni, bontani, elemezni. Akkor azt a buzavirágot úgy nézi, hogy hány ezer sejtje van; a buzaszemet, hogy hallgatja titokzatos lélekzését, megfigyeli folytonos, új virágzást biztosító erjedését. Vagy nézheti az ember a természetet a művész szemével, akkor látja, hogy motivumokkal teljess lélek lakik benne, hogy a művészetnek kimérhetetlen forrása. Vagy pedig úgy nézi az ember a természetet a szentnek szemével, nem azt, hogy miből áll; nem azt, hogy milyen szép, hanem hogy titokzatos fátyola annak a közellevő Istennek. Ha az alkonyattal járok, ha egy szép erdő szélén járok, ha a lelkem elmerül a létnek titkaiba, megszáll mindenekfölött egy gondolat: Ember, ember, közel van az Isten, közel van az Isten! Mikor a zsoltáros éneklí, hogy fenséges az égbolt, hirdeti az Isten dicsőségét, de nem marad ennél, mindjárt érzi: jaj, de Te szebb vagy, mint a napsugár, édesebb a méznél a Te titokzatos jelenléted. Mikor a próféta elmereng a természet fölött, hallja az Istenség szavát: Gyere, gyere, szivedhez akarok szólni ebben a természetben, annak magányában. A mi szentjeink tényleg ezzel a fenséges érzelemmel járnak a természetben, mint szent Ferencz az umbriai erdőben; mind érzik a titokzatos magányban, hogy közel van az Isten.

Testvéreim, ha már a szentek érzik, hogy közel van az Isten, mit gondoltok, hogyan érezte Jézus, hogyan látta azt a mindenütt jelenlevő Istenséget? Nézzétek, a lelke, a szive be van oltva az Istenre való vonatkozásokkal! Ha látja a gyöngyöt, gondol a lélekre, melynek Isten a gyöngykeresője; látja a buzavirágot, gondol arra, hogy Isten a megteremtője és dicsősége szebb, mint Salamon pompája; ha hallja, hogy a tékozló fiú elpazarolja jószágát, gondol arra a nagy irgalomra, a melylyel a tékozló lelket az Isten keblére fogadja. Mikor látja az okos szüzeket a mécsesekkel, gondol arra, hogy hogyan kell az Istent várni, hogyan kell virrasztó

lélekkel feléje fordulni. Mikor látja, hogy este hogyan hajtja haza a pásztor az ő nyáját, gondol arra a jó pásztorra, a lelkek nagy szeretőjére, Istenre magára, ki mindig irgalmas, mindig nyomunkban van. De főleg elképzelem magamnak: Istenem, Istenem, milyen imádságos, milyen elmerült lelke volt Krisztusnak, a ki Istent nemcsak közelinek sejtette, hanem valóságban látta. Testvéreim, mondtam, hogy ez a templom olyan, mint az erdő, Isten-közelséggel telve, itt van az örökimádásnak szent szimbóluma, célja és tárgya: az Oltáriszentség. Jézus, az a nagy imádkozó Jézus leheli belénk, ránk, felénk az Isten-közelségnek tudatát. Sokan mondják nekem: elmegyek az erdőbe, ott jobban tudok imádkozni; elmegyek a tengerpartra, ott megszáll az Isten végtelensége, — én pedig mondom nektek: elmegyek az Oltáriszentség elé, mert ha imádkozom, közelebb akarom érezni, sejtetni, hinni az Istent és sehol sem érezhetem ezt úgy, mint itt az Oltáriszentségben. Mikor pedig magamhoz veszem, megnyugszik a lelkem Krisztusnak bucsúzó szavától: Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet. Sehol sem nyöghetem el oly imádságosan, mint itt: nekem közellevő Isten kell, az imádkozó embert az Isten-közellét ihleti, nohát az Oltáriszentség tényleg ennek az Isten-közellétnek szent bizonyítéka, valósága. Testvéreim, az örökimádás temploma az imádság szellemét leheli, az Isten-közelségnek sejtelmével tölti be a szívet, itt, itt jól tudunk imádkozni, mert Krisztussal imádkozunk.

II. Másodszor azt mondom, Testvéreim, hogy nekem ez a szép, nagy templom olyan, mint egy hegység. Mikor az ember fölmege, fölmászik a hegyre, érzi tényleg az Isten fönségét, nagyságát, mert már a Szentírás mondja: A te erényed, mint az Isten hegye. Mikor az ember szétnéz egy magas hegyről, távlatok nyílnak meg szeme előtt, megszállja őt a fönségnek érzete s ő oly könnyen — mert a szive ösztönében — borul térdre, arcra s azt mondja: Uram, mikor előtted letérdelek, akkor emelkedem, mikor arcra borulok, akkor szállok a végtelen mindenségen keresztül a te trónodhoz. Ezt érezte loyolai szent Ignác s ha nem is mehetett a hegyre, fölment a ház tetejére éjjel s látván a csillagos égboltot, ott kibontotta lelkének szárnyait s elnyögte: Jaj de kicsiny, undorítóan kicsiny ez a nagy világ. Ezt érezte Mózes, a ki 40 napig a ködbe borult, Sinai hegyét járta, keresve az Isten törvényét, a tökéletes élet csúcsait. De megint csak mondhatom, ezt érezte az imádandó Krisztus, mikor Jeruzsálem hegyeit járta. A Szentírás szavai szerint imádkozni ment a hegyekre. A ki imádkozik, annak nagy gondolata kell, hogy legyen; a ki imádkozik, kell, hogy lendülete legyen; az imádkozó emberek lélekben tényleg Isten hegyeinek járói. Krisztusnak fönséges imája, mikor elváltozott arcza, mikor ragyogott ruhája, a magas hegyen, Tábor-hegyén volt; a hova az isteni Megváltó utoljára nyomta a földbe lába nyomát, úgy-e

az Olajfák hegye volt, úgy-e mintha csak mondta volna: Föl, föl, testvérek, excelsior, följobb, föl gondolataitok szűk kereteiből!?

Meg vagyok győződve, hogy az Oltáriszentségben az isteni Megváltó e helyen imádkozik. Minden főoltár a kath. anyaszentegyházban Krisztusnak és imájának szent hegye; minden főoltáron a nagy imádkozó lakik Mózes példája szerint; minden főoltáron kitör lelkéből az imádság: Isten, Isten, imádlak, hálát adok, engesztellek téged.

Ha imádkozni akarunk, megint csak azt mondom, hogy itt boruljatok térdre, figyeljete, hallgatózzatok, meghalljátok Krisztus imáját lelketekben, szívetekben. Iparkodjatok, törekedjete, vetkőzzete ki a köznapiság zubbonyából, öltözzete Krisztusba, meg fogjátok tapasztalni, hogy az imádságnak szelleme árad rátok az Úr Jézus Szívéből, az Oltáriszentségből. Az Oltáriszentség a Tábor-hegy, hol Krisztus elváltozott színében, arcza ragyog a szent ostyában, szíve izzik irántunk való szeretetében, alázat ruhájába öltöztette dicsőségét, de a szíve a régi, az imádkozó, dicsőséges Krisztusé. Oh Istenem, Istenem, mi, a kik a földhöz tapadunk, a kiket a szórakozás kiver az áhítatunkból, leborulva az Úr Jézus előtt, az Oltáriszentségben azt mondjuk: Uram, emelj, Uram bontsd ki a szárnyunkat, taníts meg bennünket imádkozni. Az örökimádásnak temploma az Isten hegyét járó lelkeknek szentélye legyen itt, iparkodjanak szárnyra kelni a nagy Krisztussal, kiről az Irás mondja, hogy mint a sas, fiait izgatja, repülni ingerli, nógatja: jertek utánam, utánam! Szentírás, evangélium telve van az Isten gondolataival, föl, föl, emelkedjete a nagy gondolatokhoz az által, hogy átérzitek azokat. Ha érezni akartok, itt vagyok én, itt a szívem, tüzes lelkem, beléptek velem s ti is imádkozó lelkek lesztek.

III. Harmadszor úgy szeretném, hogy ez az emlék, az Örökimádás temploma, mint valami mélységes tengerszem ebben a lapályos, szellemtelen világban húzzon, vonzzon bennünket a mélységbe. Annyira tetszik nekem Izaiás próféta, a ki leírja az Isten dicsőségét; azt mondja, hogy ott ül a tenger fölött és nézi a mélységet. Az Isten szeme a mélységre van szegezve. Annyira tetszik nekem, mikor szent Pál azt mondja, hogy a Szentlélek, a ki minket imádkozni tanít, az Isten mélységeit reveláló, fölkutató lélek. Valóban, ha az ember úgy elmélyed saját nyomorúságának mélységében; ha átjárja saját gyengeségének, sőt vétkének érzete; ha az ember látja, hogy ebben a nagy világban, mely tele volt Istennel, az ember a nihilizmusnak az örvényeit nyitotta meg: úgy-e testvéreim, mint hogyha lelkünk bünterhétől vonzatva a mélységeiben alázatosabb, odaadó, hódoló, engesztelő lenne!?

A szentek nemcsak Isten gondolatainak hegységeit járják, hanem az emberi nyomorúságnak örvényeit és mélységeit is. A szentek tudnak

engesztelni, mert a kire az Istenség fölségének árnyéka borul, az mélységesen belerendül és azt mondja: Uram, Uram, mi lesz velem!? Ha saját bűneimre tekintek, vagy a nagy világ bűneit tekintem, fölkaparja lelkem a nyomorúság érzete, alázatos, engesztelő, imádkozó leszek. Az isteni Megváltó, a mi nagy imádkozónk, ki a mélységekbe ereszkedett Bethlehemben, a földön fekvő isteni kised az ő öntudatos gondolati világában kitör azzal a kiáltással, a mit a próféta mondott: A mélységekből kiáltok hozzád! Itt látom szószerint a legnagyobb mélységekbe leereszkedő Krisztust kiáltani irgalmat, engesztelést. Az isteni Megváltó nemcsak az isteni irgalomnak és kegyelemnek lágy szelét, hanem az isteni haragnak viharos zúgását is hallja, következőleg a gethszemáni kert az isteni engesztelés iskolája, a kereszten kifeszítve pedig szent Pál szerint nyög, kiált, könnyezve hangosan kiált, hogy irgalmat találjon Istennél az ember számára.

Megint csak azt mondom, hogy az Oltáriszentség Krisztus olajfák kertje. Bármit mondjanak, hogy Krisztus örökké boldog, de tudom azt is, hogy Krisztusnak érzékeny, részvevő szive van most is, következőleg, hogy fáj neki a hűtlen emberiség s ezzel a fájó, engesztelő, kiáltó szívvel van jelen az Oltáriszentségben. Akartok a mélységből kiáltani? Ereszkedjétek térdre, csússzatok oda az Oltáriszentség elé, figyeljétek a kiáltásra, mely Jézus szivéből tör ég felé. Jaj, hogy megrendül lelketek, jaj, hogy elérzékenyül szivetek, hogy elolvad a kőkemény, érzéketlen lélek, — engesztelni, irgalomért, könyörületért imádkozni megtanul.

Ezen gondolatok avassák föl e templomot! Legyen ez a szent hely ebben a nagy pogány városban, az Isten-feledés színhelyén szent berek, titokzatos erdő, a hol misztikus imádkozók meghúzzák magukat, sirni, búgni, engesztelni! Legyen ez a szent hely hegy ebben a lapos, lapályos, gondatlan, érzéstelen, önző világban; hegy, a melyen az imádságnak tömjénfüstje emelkedik égfelé; hegy, a hol lelkek virrasztanak éjjel-nappal! Legyen ez a szent hely az örökimádás temploma, egy mélység, a mélységek vonzalmaival; vonzza a ti sziveteket, saját gyengeségetek, hibátok, a nagy világ terhének öntudata révén, vonzza a mélybe: alázódjunk meg az Isten szent színe előtt! Akkor úgy-e ez a templom igazán az örökimádás szent helye lesz, akkor e templomból kiárad a városra, az országra az imádságnak szelleme. A próféta is, mikor a legtöbbet ígérte, azt mondja: Ha hozzám jöttök bizalommal, kiárasztom rátok az irgalom és az imádság lelkét.

Úgy-e érzitek, hogy kell az imádság lelke, kell belénk emelkedő gondolat, engesztelő, önmaga üdvét keresztülvivő és keresztülküzdő akarat; kell belénk az imádság lelke, amely erősítsen minket, hogy az élet harczeit megálljuk, végigküzdjük és végiggyőzzük?! Igen, kell ez nekünk!

Akkor értitek, hogy miért áll itt az örökimádás temploma, értitek, hogy az örökimádás oltáráról miért akarja a ti lelketeket az imádság szellemével Isten megtölteni.

Ha kell a magyar népnek Erzsébet királyné, azt mondom ismét, hogy keresse azt a királynét Jézusnak szívében; ha meg akarja becsülni azt a királynét, hát becsülje meg, állítsa föl emlékét a legjobb helyen. Tudjátok, mi a legjobb hely a földön? A mit Isten kíván magának: a népnek, az embernek szíve, az embernek imádkozó szíve, arra féltékeny maga az Isten. Úgy-e, hordozzuk Erzsébet királynét imádkozó szívében, hálás lesz népünk. Mi megbecsüljük emlékét, megbecsüljük magunkat, iparkodunk majd a világnak új alakot adni, Jézus lelkét belelehelni, az emberi lelkeket tökéletesbíteni, az Isten erejével, erősséges, egészséges szellemével megkoszorúzni.

Dr. Prohászka Ottokár.

Kánter Károly

AZ ÖRÖKIMÁDÁS-TEMLOM felszentelésének országos ünnepei közepe pette kedves momentum játszódott le a Központi Oltáregyesület ebédlő termében. A templomavatási mise után Kohl Medárd szentelő püspök a jelenlevők örömkönnyei között adta át Kánter Károlynak, a templom egyik megalkotójának pápai prelátussá történt kinevezését. Jól esik megirnunk, hogy ezzel a kitüntetéssel igazán buzgó és munkás élet részesült méltánylásban.

Kánter Károly 1853. június 7-én született Tatán. Iskoláit szülővárosában végezve, középiskolai tanulmányainak befejeztével Simor primás a bécsi Pázmány-intézetbe küldötte, hol csakhamar kitünt. mély alázatosságával és ernyedetlen szorgalmával. Theologiai tanulmányait elvégezve 1876. január 2-án pappá szenteltetett; a boldog levitát a nógrádmegyei Varbóra küldötték segédlelkésznek. A nép szeretete környezte az ifjú papot, ki isteni mesterével elmondhatta magáról, hogy nevérol ismeri juhocskáit. Buzgó lelkipásztor volt; példás életével bizalomra gerjesztette maga iránt a hívőket, kik hozzája vitték minden ügyes-bajos dolgukat. A betegek látogatása volt legnagyobb öröme; oly nagy volt szeretete, hogy önmagáról megfeledkezett, annyira hivatásának élt, hogy már egészsége komolyan veszélyben forgott. Néhány hónap mulva betegen vitték haza Tatára a szülői házba, a hol csakhamar új erőhöz jutva, újabb megbízatást kapott és az esztergommegyei Kéméndre küldték segédlelkésznek. De Isten más helyet jelölt ki neki működési körül és csakhamar a fővárosba került. Első állomása Óbuda volt, majd a Lipótvárosba került s onnan nem-

sokára a Belvárosba. Akkoriban a belvárosban koncentráldott a katolikus élet, ide gyűltek össze a katolikus társadalom jobbjai s ily környezetben kezdette működését Kánter Károly, itt alakult ki tipikus egyénisége. Feddhetetlen jellemű pap volt s így a közbizalom feléje fordult. Nagy gondot fordított hitoktatási óráira. Pontos és lelkiismeretes volt; külön foglalkozott minden gyermekkel: ez volt az ő kateketikus módszere. Bármily örömmel és eredménynyel működött azonban az iskolában, legszivesebben mégis a gyóntatószékben tartózkodott. Ezt tartja ő a pasztoráció archimedesi pontjának. Belvárosi káplán korában sokszor éjfélig hallgatta a hívők gyónását, a kik álmat és éhséget leküzdve ott tolongtak gyóntatórácsa körül. A szószéken ép oly otthon érezte magát, mint a gyóntatószékben. Tűzzel, hévvel beszél, oly lelkesen hirdeti az Úr igéit, témájába annyira belemelegszik, hogy egészen kimerül és minden prédikáció után legalább is kétórai alvásra van szüksége. Egy kedvencz témája volt, a melyhez mindig vissza-visszatért s ez az Oltáriszentség. Docendo discimus, tanítva tanulunk, mondják a szentatyák. Kánter Károly az Eucharistia szeretetére tanította az embereket s ő maga tanulta azt meg mindjobban szeretni. Papi ielkülete egészen elmélyedt az Oltáriszentségben s mindjobban közeledett a célhoz, a melyre őt Isten különösen meghívta: az oltáregylethez. Az oltáregylet alapító igazgatója, Trautwein János, a nagy piarista, 1894-ben harminczöt évi buzgó működés után eltávozott az élők sorából. Az oltáregylet árván maradt. Ki fogja betölteni helyét? Minden szem Kánterre tekintett. A fiatal káplán sokat működött az angol-kisasszonyok templomában, hol az oltáregyesület áhítatgyakorlatait tartotta. Megszerette az együletet, mely az eucharisztikus Jézus imádására és a szegény templomok fölsegélyezésére alakult. Örömmel látta, hogy az egyszerű nép, mely a maga szegénységében és a templomok szegénységében oly sok közös vonást lát, mily áldozatkészséggel karolja fel az egyesületet. És Kánter Károly ragyogó cikket írt a szép multtal bíró oltáregyletről a «Magyar Állam»-ba. Ez a lelkes cikk felkeltette gróf Cziráky Jánosnének, a Központi Oltáregyesület alapító elnöknőjének figyelmét. A fiatal papnak útját véle együtt Korniss grófnő és Kánter rokona, Frank Ferencz, Trautwein rendtársa és Léway után a piaristák tartományfőnöke egyengette. Így történt, hogy Simor primás a fiatal belvárosi káplánt állította az ország legelső hitbuzgalmi egyesületének élére. Midőn ez év pünkösdjén 55-ik születése napján az oltáregyesület őt felköszöntötte, az üdvözlő beszédre Kánter Károly azt felelte, hogy az Isten őt két nagy kegyelemben részesítette: először, hogy az oltárhoz, másodsor, hogy az oltáregylethez hívta meg. Állását valóban hivatásnak tekintette; a templom után az oltáregyesület lett második otthonává, itt alakult ki lelkében az eucharisztikus ember. Cziráky grófnővel a Budapesten megforduló püspököket mind

bejárta és keresztülvitte az oltáregyletek egyházmegyei szervezését. Ő maga ez akciózt az oltáregyletek reformmunkájának nevezi.

Ily intenzív munkában teltek el a kilenczvenes évek. Jöttek az egyházpolitikai harczok, utána a katolikus ujjaszületés. Az Oltáregylet magva lett a többi hitbuzgalmi és társadalmi egyesületeknek. Kánter Károlyt ott látjuk valamennyiben. Mindenütt meggyőződéssel hirdeti, hogy a közélet porondján addig nem egyesülhetünk, míg az oltárnál az Eucharisztia kultuszában nem egyesülünk. Az oltár a katolikus öntudat tűzhelye.

Munkásságának méltánylásakép nemsokára ő lett Vézinger Károly, királyi várplébánosnak utóda és csakhamar az egri érsekségben levő beheli apátságot nyerte el. Sok nehézséggel kellett megküzdenie, de elvűsége és hajthatatlan szilárd jelleme mindig diadalt aratott. A Szent-Jobb igazi őreként, mikor a szent ereklyét a királyi várkápolnából el akarták távolítani, keresztül vitte, hogy a nemzetnek e drága ereklyéje tradiczionális helyén megmaradjon. A fényes Szent-István-napi körmenetek rendezése is nagy érdeme. Mint plébánosnak fenn a várban csak 40 hive van. De azért az egész fővárosból a hivek ezreit szerezte meg magának. Fogadónapja péntek, ilyenkor előszobájában valóságos tolongás van. Naponta 4—5 óra hosszat gyóntat. Délutánonként konvertitáknak ad tanítást. Ellenségei, kik őt az «Egyenlőség» és «Budapesti Napló» hasábjain támadják, tudják legjobban megmondani, hogy hány lelket vezetett Jézus Krisztus egyházába. Kánter a főváros törvényhatósági bizottságának is tagja, mint ilyen mindig védelmére kel a katholicizmus érdekeinek. Legnevezetesebb beszédét a halotthamvasztás ellen tartotta. Folytonos érintkezésben van a főváros elitjével. Ismeretsége óriási. Ez év tavaszán köszönt le elfoglaltsága miatt a Magyarországi Papi Imaegyesület és Eucharistia-Társulat igazgatóságáról; ezen minőségében az egész magyar klérussal levelezésben állott. Igazi szeretet fűzi Prohászka Ottokárhoz; a fiatal papság rajong érte. Régi eszméje: a hitoktatói otthonok felállítása a fővárosban. Háza mintaszerű, nyájas modorával, egyszerűségével, szerénységével mindenkit lebilincsel. Szalonjában két tárgy köti le figyelmünket: XIII. Leónak és a jubiláris X. Pius pápának üveg alatt őrzött két szép fehér selyem fejfedője; az utóbbit nemrégiben nevenapjára kapta ajándékba Rómából.

Sokat ad a testületi szellemre. Egyik kedvencz terve, hogy külföldi mintára a Perseverantia Sacerdotalis egyletét megalkossa és az Úr Jézus papjait első sorban az oltárnál egyesítse. Nagy műveltségi, széles látóköre van. Ő maga járt Németországban, Francia-, Olaszországban és többször Belgiumban. Sok tapasztalatot szerzett s ezt saját körében értékesíti is. Temploma, sekrestyéje mintaszerű. Szereti is sekrestyéjét. Ott van íróasztala, irodája, úgyszólván ott lakik. Mindig

foglalatoskodik, alig jut lélekzethez. Jó barátjai és tisztelői csak úgy tudják őt kicsalni a Zugligetbe egy kis üdülésre, hogy egy beteget keresnek és ahhoz hívják. Akkor elmegy, másképp nem. Mindenre ügyel és közbenjár, a hol jót tehet. Ha valahol lelkeszi állást szerveznek a fővárosban, ha egy kórházban oltárt emelnek vagy kápolnát építenek, ott az ő keze működik. Budán az Erzsébet-apáczáknak ő a lelki gondozója. Levelezése óriási. Sokszor éjfélig, néha tovább is levelet ír. Számos egyesület elnökségében foglal helyet, a budai katolikus kör, a Regis Szent Ferencz-egylet, az Országos Katolikus Szövetség, a Szent Vincze egylet, sokat köszönnek neki. Ez évben különösen sok teendője volt mint a X. Pius pápa jubileumát előkészítő Országos Jubileumi Bizottság igazgatójának s mint ilyen az oltáregyesület szakosztályaként megalapította a gyakori áldozás országos ligáját. Ennek propagálására kis lapocskákat bocsátott szét az egész országban. De tevékenységét az oltáregyesületben különösen az Örökimádás temploma absorbeálja. Most ez utóbbi nagy mű is befejezést nyert tízesztendei agitálás és munka után. És a sikerült alkotás fölötti mélységes örömét méltán tetézte e pillanatban az apostoli szék kegye. Hisz Káner Károly egész életében érezte, hogy mily benső kapocs fűzi az Oltáriszentséghez, az Egyház láthatatlan fejéhez a látható főt, a pápát, s azért szavával, tetteivel, példájával a pápához való törhetetlen ragaszkodásra intette, buzdította az oltáregyesületek tagjait. Apostoli buzgalmaért nem kaphatott volna illetékesebb helyről kitüntetést, mint az apostoli szentséktől. Mindannyian érezzük, hogy ez az elismerésnek csak kezdete s leghőbb imánk az Oltáriszentségben lakó Jézushoz az, hogy az Ő dicsőségéért égő-buzgó papjának nyissa meg az utat az apostoli hivatás magaslatos munkaköréhez.

M. L.

Áldozatok!

A szentségtörő áldozás után mi sem oly végzetes dolog a keresztény hívőre nézve, mint a további áldozás elhanyagolása. *Segur.*

Nincs az a heves szenvedély, legyen bár még oly elmérgesedett, mely a naponkénti áldozásnak ellenállani képes. *Ligouri szent Alfonz.*

Kell a lelki életet élő embernek is egy világ, lába alá televény talaj, bőven öntözött humus, melyből kifakadjanak az eszményiség virágai. A hogy a halnak az oczeán, az oroszlánnak a sivatag végtelensége, a sasnak a ragyogó kék ég, úgy kell az embernek az eszményiség mélysége. Nem élünk Hamlettel, nem a lét és nem lét problémája a mi problémánk. Világosság, bizalom, Isten közelsége kell nekünk, Krisztus világának csengő harmóniájával, malasztal, szentséggel és a miben elcsattan Krisztus szeretetének csókja: az Oltáriszentséggel.

Prohászka Ottokár.

Szent Paszkál életrajza

NYOLCZADIK FEJEZET.

C s o d á i.

PASZKÁL szívének gazdagságát szegényei nem voltak képesek kimeríteni, a betegeknek is kellett abból osztozkodni. A betegeket is úgy szerette, mint a szegényeket. Résztvevő szive megsajnálta és megvigasztalta őket, gyengéd részvételével enyhítette azok fájdalmát. Ildefonz testvér, ki beteglátogatásai alkalmával kísérője volt, a következőket beszéli róla:

— Nem tudtam eléggé csodálni a szentnek a betegek iránt való szeretetét, sokszor oly benső részvétet érzett irántok, hogy sírva fakadt, szavai pedig oly épületesek és erővel teljesek voltak, hogy a betegek megvigasztalódtak.

Elég volt, ha a beteg baját elmondta s azonnal könnyebbülést érzett. A villareali Porella Katalin állítja, hogy alig említette neki baját, máris majdnem megszabadult tőle.

S ha még megemlítjük, hogy Paszkálnak megadta az Isten a csodatevő hatalmat, úgy megértjük, hogy miért sereglettek köréje a betegek.

Ha útra ment, előre jelentették neki a község betegeit, hogy őket megvigasztalja vagy meggyógyítsa.

A beteglátogatások a napnak egy részét lefoglalták s hivatásának egyik legszebb terét képezték.

A kiknek Paszkálhoz szerencsájük volt, ezt soha el nem felejtették s midőn meghalt, volt betegei közül egész sereg zarándokolt el temetésére, hogy elbeszéljék felebarátaiknak a szentnek velük tett jó cselekedeteit. Ezeket később fóliánsok hasábjaira fölírták. Lássunk ezek közül néhányat:

Egyik villareali földműves beszélt el a következőket: «Midőn az Isten eme kiváló szolgája kolduló útján hozzánk jött, meglátta a szoba egyik szögletében tíz éves Erzsí leányomat, ki halványan, félénken meghúzódott».

— Mi baja a kicsinynek? — kérdé.

Feleségem felelet helyett megmutatta a gyerek sebes nyakát aztán így szólt: «De ez még nem minden; egész teste tele van sebekkel, melyek időnkint folynak».

Paszkaál, ki könnyes szemekkel nézte a gyermeket, kezével megérintette a nyakon levő sebeket s e perczben a kis leány könnyebbülést érzett, pár nap múlva pedig sebei eltűntek s az életerő rózsái kezdtek a gyermek arczán virágozni.

Jourdan Hieronyma, villareali jámbor asszony hosszú idő óta állkapocs-fájdalmakban szenvedett. Sok orvosságot próbált, de semmi sem

használt neki. Midőn egyik nap fájdalmai nagyobbodtak, az ablakból látta Paszkált. Intett neki, hogy térne be hozzá és gyógyítaná meg őt. Paszkál belépve az ajtón, az asszony térdreborul előtte s alázattal esedezik, hogy állát a szent kereszt jelével illesse. A szent erről hiallani sem akart. Alázatosságában visszariadt attól a gondolattól, hogy őt csodatevőnek nézzék; de az asszony megragadja a vonakodó fráter kezét és azt fájós arcához érinti. Nem kellett több. A fájdalom megszűnt, a daganat leapadt.

Midőn egy év múlva a baj újból jelentkezett, Paszkál testvér már nem volt az élők között. Az okos Hieronyma elővette olvasóját, melyet annak idején a szentnek holttestéhez érintett, arcához szorította s a fájdalom megszűnt és soha többé vissza nem jött.

Az isteni Gondviselés sokszor küldte e csodatevő orvost a betegekhez, kik nem is gondoltak arra, hogy őt hivassák. Pujol Francziska beszéli: egyszer fölkeresett a szomszédnőm, Manzoláné, kit ugyancsak megáldott az Isten keresztetekkel. Férje teljesen vak volt, ő maga nem látott sokkal jobban, egyetlen leányuk, ki a szülők reménye, vigasza s kenyérkeresője volt, makacs torokbajban szenvedett. Ámbár már egyszer veszélyes operáczió esett keresztül, újból operálni akarták.

Váratlanul lépett be Paszkál a szobába. A siránkozó asszonyhoz így szólt:

— Testvérem, miért sír? Valami szerencsétlenség érte?

Erre én fölvilágosítottam őt és elmondtam a család szomorú helyzetét. Mélyen meghatva így szólt a szegény asszonyhoz:

— Bizzék! testvérem. — Erre — mintegy isteni sugallatra — indulni készült s ezt mondta:

— Menjünk, asszonyom, az ön lakásába.

A szegény asszony és Paszkál elmentek. A beteg leány nyakáról levétette a kötést, keresztet vetett reá e szavakkal: «Az Atya, Fiú és Szentlélek kegyelme legyen veled». És háromszor ismétlé: «Jézus, Mária».

Midőn a szülők a borogatást leányuk nyakára akarták tenni, Paszkál így szólt:

— Hagyják! leányuk meggyógyult.

Néhány percz múlva az egész utca lakossága Manzoláék lakása elé sereglett s térden állva várták a csodatevő franciskánust.

Reggel, midőn az orvos az operácziót végezni akarta, csodálkozással látta, hogy a beteg sebe teljesen behegedt. «Itt egy ügyesebb orvos előzött meg engem» — mondá.

A konyhában pedig, hol eddig csak szomorú napokat láttak, fölvirradt az öröm napja.

Paszkál ezentúl sokszor fölkereste a jó embereket, hogy vigasztalja s jóra buzdítsa őket.

Villarealban élt egy asszony: Pallaris Erzsébet, ki a szerzeteseket gyűlölte, leginkább Paszkált, kiről azt mondta: «Ezt a folyton mosolygó frátert nem tudom elviselni, ez valami kiállhatatlan».

Egy alkalommal ez asszonynak két éves kis fia a legfelső lépcsőről a földszintre esett s fejét egy oszlophoz ütötte. A seb halálos volt. Anyja kétségbeesve kapta föl a gyermeket s midőn rátekintett, nemcsak egyetlen gyermekét sajnálta benne, de tudta, hogy ha magzata elvész — elvész vele együtt családi boldogsága is, mert e gyermek tartotta fenn közte és férje közt az éppen csak tűrhető s majdnem hideg viszonyt. Szívszaggató érzelmek közt jajveszékelt. A szomszédok, kik ezalatt a szerencsétlenség színhelyére jöttek, meghatva tanácskoztak, hogyan, miképp segíthetnének a gyermekén. Egyik meglátja Paszkált, a mint a ház kapuja mellett elhaladva éppen kéregetni ment. Az egyik asszony behívja őt. Paszkál, ki jól ismerte a szerzeteseket gyűlölő háziasszonyt, örömmel sietett a lakásba, hogy boszut álljon ellenségén, persze olyan boszut, a milyenre a szentek képesek.

Midőn a szerencsétlen anya észrevette Paszkált, eléje ment s így szólt:

— Paszkál testvér, látja mi történt? Ártatlan gyermekem leesett a lépcsőkön. Kérje az Istent, hogy el ne vegye tőlem gyermekemet, legalább még egy évig tartsa életben.

A szent így válaszolt:

— Jó testvérem, az ön kérése méltányos. Bizzék az Istenben; én kérem Öt, hogy gyermeke ne haljon meg.

Paszkál imádkozott. A magáról semmi életjelt sem adó gyermek a szentnek imája alatt egyszerre fölnyitja szemeit, anyjára tekint s mosolyog, aztán fölugrik, sipkája után szalad, mely fejről leesett — s e percztől fogva sebe gyógyulni kezd.

Ez esemény után egy évre meghalt a gyermek, de oly betegségben, mely semmi összefüggésben sem volt a fönti szerencsétlenség-okoza bajjal.

A kolostor jótevője: Porquet Dömötör veszélyesen megbetegedett. A beteg nem is sejtette, hogy a halál angyala várakozik reá; környezete meg éppen kizártnak vélte a veszélyt az orvosok ellenkező véleménye daczára. A beteg jövő terveiről beszélt, midőn Paszkál belépett. Isten kinyilatkoztatta szentünknek, hogy a beteg órái meg vannak számlálva, azért ezt mondá Porquetnek:

— Uram, önnek nem mondják meg az igazat, baja igen veszélyes, készítse el végrendeletét és vegye föl a szentségeket.

A családtagok gúnyos hahotával fogadták e kijelentést, szemrehányást tettek a szentnek, sőt gyalázták tapintatlansága miatt.

Paszkál megjegyzés nélkül tűrte mindezt. Mikor végre elhallgattak, bocsánatot kért, hogy őket így fölingerelte, de megmaradt kijelentése

mellett; a fő, hogy a beteg jól előkészüljön a halálra, mely igen közel van — ezzel távozott.

A beteget aggasztották a főnti szavak. Elhivatta gyóntató atyját, fölvette a szentségeket s komolyan készült a halálra. Néhány óra múlva meghalt.

Dr. Benet orvos hasonló esetről tesz említést:

Midőn egy alkalommal Vendrell Anna pácziensemet fölkerestem, a házbelieket fölindulva találtam. Kérdésekre elbeszéltek, hogy a beteg Paszkál testvért hívatta, hogy az egészség kegyelmét kérné számára az Istentől. A szent így felelt:

— Testvérem, az ön kérése csak akkor helyes, ha az az Isten akaratával megegyezik. Mondja csak utánam: Uram; ha akarod, hogy ez életet elhagyjam, legyen meg a te szent akaratod.

Vendrell Anna erre nem volt elkészülve. Élni szeretett volna és nem meghalni, mert kis gyermekét nem akarta árván hagyni. Újból és újból kérte Paszkált, hogy esdekелjen irgalomért. Szentünk a választ Istennél kereste. Elmélyedt az Istenbe s aztán így felelt:

— Testvér, készüljünk a halálra, nemsokára mindketten hosszú útra indulunk.

Ez út az örökkévalóság felé vezető út volt. Anna néhány napra rá meghalt, a jó fráter nemsokára követte őt.

Igy vigasztalta, erősítette, gyógyította meg, vagy készítette elő a halálra Paszkál betegeit. Méltó volt isteni Mesteréhez, ki földi életének tartama alatt a betegek gyógyítója, orvosa, vigasztalója, mindene volt.

Reviczky Aladár C. M.

❧ Lacrima Christi ❧

Régi keresztény legenda.

QIDŐN az emberek megváltója az Úr Jézus a keresztfán értünk kint és halált szenvedett s midőn édes anyját, szűz Máriát, a legszentebb asszonyt kedves tanítványa János szeretetébe s gondjaiba ajánlotta — csodások az Istennek utai — a Megváltó néhány könye oda esett, hol a katonák egy kis szőlővesszőt nem vettek észre, — de a könyeknek hullását Mária, Szalómé és Mária Magdaléna észrevették. A mint a sok nép eltávozott, jámbor asszonyok kiásták a Krisztus Urunk könyei által megöntözött szőlővesszőt s elültették arimathiai József kertjébe.

A vessző csodásan megfogant, — gyönyörű szőlőt hozott már az első évben; a kegyeletes asszonyok bort készítettek belőle «Urasztali használat»-ra. Remek volt a bor! Mária Magdolna, Péter apostol sürgetésére elárulta a titkot, hogy a tőkét «a Krisztus könye—Lacrima Christi» áztatta, erről elnevezték a szőlőt s a bort «Lacrima Christi»-nek, a tőke és a bor is ezen a néven terjedt el az egész világon! A—ny.

Legrégibb szentségi társulataink.

NAGY ÉRDEKLŐDÉSSEL olvastam az *Örökimádás* lapjain¹ dr. *Herodek* Antal cikkét a XV. századbeli *lőcsei* oltáregyesületről, melynek első tagjaiul ott találjuk Zsigmond királyt nejével egyetemben. Az 1402-ben Lőcsén alakult Krisztus testének testvérülete a legrégibb szentségi egylet hazánkban. Erről a lőcsei egyletről van egyúttal legtöbb adatunk is. Oltáregyesületnek ugyan nem nevezném, bár népiesen lehet annak is nevezni. Az «Oltáregyesület» elnevezés csupán az 1848-ban Brüsszelben alapított egyesületre illik rá teljesen; eladdig legfőlebb az oltáregyesületi eszme előfutáiról lehet szó.

Hazánknak ezen legelső szentségi testülete régiség dolgában tisztes helyet foglal el a világszerte alakult hasonló célú egyesületek között is. Az eddigi adatok szerint legeslegrégibbnek ismert Corpus Christi társulat is mindössze húszegynéhány évvel előzi meg a lőcsei egyesületet. Ez a legelső Corpus Christi testvérület francia földön keletkezett, *Troyes* városban. Fönnállott már 1380-ban.² Mindmáig létezik. Mikor 1538 táján Rómában létrejött az «Úr testének társulata» (*Confraternitas SS. Corporis Christi*) s azt 1539-ben III. Pál pápa jóváhagyta és főtársulati rangra emelte, ez utóbbihoz csatlakozott.

Szólnak még azonfölül a gyéren folyó történeti adatok egy másik szentségi társulatról, melyik szintén külföldön, *Jülich* herczegség területén, virágzott 1462—1793.³ Ez utóbbinál régibb egyesületet a lőcseivel egyetemben négyet is tudunk fölmutatni hazánk multjából. Azonfölül a XVI. század elejéről is vannak szentségi társulatokról egynémely adataink. Igaz, hogy meglehetősen szűkszavúak ezen adatok, de még így is sokszor művelődéstörténeti fontossággal bírnak.

Ép azért érdeklődésünkre számot tarthatnak a rég multnak ezen emlékei, mint megannyi tanúbizonysága a *Regnum Marianum* egykori pezsgő hitéletének.

A lőcsei szentségi társulat után a *szebeni* (Sáros m.) hasonczélú társulat következik az adatok sorrendjében. Czime: *Confraternitas Sacratissimi Corporis Christi*. Említve vagyon egy 1435. évi okiratban, de hogy régibb keletű, az kiviláglik az okirat tartalmából. A megváltozott pénzérték következtében ugyanis a társulat jövedelmeinek fölosztásán is változtatni kell. Az új rend értelmében a plébános és káplán 8—8 arany

¹ 1908. évf. 107—109. l.

² *Kirchliches Handlexicon*. München, 1907. I. 1554.

³ *Beringer: Die Ablässe*. XII. Aufl. Paderborn, 1900. S. 584.

forintot kapnak illetményül, azonfölül az iskolamester is részesedik a jövedelemben.¹

Pozsony társulatáról említés történik 1439-ben. Székhelye Krisztus szent testének kápolnája, melyről már szó esik az 1396. évi oklevélben. A társulat maga is hihetőleg jóval régibb keletű az 1439. évnél.²

Budán is létezett ily társulat: *Confraternitas altaris Corporis Christi*. E testvérület a budavári főtemplomban székel, mely akkoron a németek plébániatemploma vala. Legelsőbben is Buda városának egy 1461. évi okmányában esik szó a társulatról. Leginkább vagyoni viszonyairól tájékoztatnak az okmányok. A társulat jóakarói sorában találjuk 1461-ben Garai Jób nádort. A társulat elnökeiről is esik említés a különböző okiratokban. Így 1461-ben Clamer Menyhért és Pirger István budai czivisek, 1519-ben pedig, mikor utoljára hallunk hirt a testvérületről, Kolchan János és Péter fűszeres voltak elnökei. A társulatról reánkmaradt adatok valamivel részletesebben közölve voltak az «Örökimádás» egyik régebbi évfolyamában,³ hol is a források idézve vannak.

Ismét Sáros megye felé utalnak a történeti emlékek. *Eperjes* város plébánia-templomában, mely szent Miklós tiszteletére lőn emelve, szintén létezett *Corpus Christi* testvérület; ennek Bulaj Gergely eperjesi czivis 1501-ben végrendeletében egy forintot testál.⁴ Ennél többet azonban nem is tudunk ezen társulatról.

Hasonlóképen kevés az adatunk a *pozsonyszentgyörgyi* társulatról. Említve vagyon egy 1514. évi okiratban. Elnevezése: *Ceha Corporis Christi*. Úgy hát a czéhekkal lehetett valami kapcsolatban a társulat! Minthogy a társulati jövedelemek a város plébánosát illették, a plébánia-templomban kellett a társulat székhelyének is lennie.⁵

A bányavárosok aknáiba is elhatott a szentségi Úr Jézus tisztelete. Bizonyosság erre *Besztercebánya* városa. Krisztus szentséges teste itteni társulatát illetőleg fönmaradt egy okmány 1519-ből. A társulat tagjai beszterczebányai polgárok voltak. Tisztviselőit a város választotta. A társulat jövedelmeinek kezelését is ellenőrizte a város. A szerencsétlen II. Lajos király 1519-ben e társulatnak azt a kiváltságot engedélyezte, hogy az ottani hegyekben dolgozó bányászok és aknamunkások a társulat székhelyét képező Nagyboldogasszony tiszteletére emelt vár- és plébánia-templom javára tehetségükhöz képest adakozhassanak; nevezetesen némi

¹ Wagner: *Diplomatorium Comitatus Sarosiensis. Posonii et Cassoviae*, 1780. pg. 474—77.

² Rupp: *Magyarország helyrajzi története*. I. köt. Pest, 1870. 79 l.

³ 1905. 199 l.

⁴ Rupp: I. m. II. köt. Pest, 1872. 283 l. — Wagner: *Op. c.* pg. 241 l.

⁵ *M. Sion*: III. (1865), 714 l. — Rupp: I. 122 l.

csekélységet a keresményük fejében szerzett ezüst. és rézből, továbbá minden forint jövedelmük után évenként két dénárt. Mindez pedig a társulati istentisztelet fényének emelésére és egyáltalán a templomépítés költségeire s a különféle fölmerülő szükségletekre fordítandó.¹

Végezetül Erdélyből is van egy adatunk. Szól pedig ez az adat kincses *Kolozsvár* városáról. Itt is létezett Krisztus testének testvérülete a szent Mihályról nevezett gyönyörű plébánia-templomban. Szóba kerül e társulat özvegy Kőfaragó Györgyné Magdolna asszony, szent Ferencz harmadrendje tagjának Kolozsvárt, 1531. december 19-én kelt végrendeletében. A társulatnak egy forintot hagyományoz szentmisére (pro missa Corporis Christi celebranda). Érdeklődést kelthetne a végrendelet többi pontja is. Különböző templomoknak testál ugyanis pénzt örökös szentmisékre és miseruhák meg oltárfölszerelések beszerzésére. Mindez a végrendeletben részletesen vagyon felsorolva.²

A lócseivel együtt tehát nyolcz szentségi társulatról szólnak szórványos történeti adataink a XV. és XVI. századból. Hány hasonló egyesület működhetett szerte e hazában, melyekről hallgat a krónika. Egyik-másikról van mégis némi sejtelmünk. Így például az 1460-ban a szepesi prépost elnöklete alatt tartott lócsei zsinat határozataiból következtetni lehet, hogy, miként Lőcsén, úgy a szepesi prépostság székhelyén is létezett valószínűleg ilyen szentségi társulat.³ Közelfekvő a gondolat, hogy Bátán, Győr, Kassa és Szeged városokban is esetleg ilyen szentségi társulat tartotta fönni a szentségi csoda emlékezetét.

Mindazon régi szentségi egyleteink, melyekről megemlékeznek történeti adataink, korábbi időkből valók, mintsem az említettük «Úr testének társulata» Rómában megalakult volna. Ez a társulat aztán szervezeténél fogva egybegyűjtötte a szentségi Úr Jézus tisztelőit a föld minden tájain. Eleivel nálunk, a török időben, nem verhetett gyökeret. A török rabiga elmúltával azonban hazánban is elterjedt római mintára ez a társulat. Kivált a XVIII. század folyamán virágzott nálunk; de elterjedt már a XVII. század folyamán is. Számos városban s faluhelyen is működött szép eredménnyel. Példa rá: Sopron, Nagyszombat, Budanyilak, Diósgyőr, Kalocsa, Kecskemét. Sebes, Vác stb. Ez azonban már újabb lap a hazai szentségi társulatok történetében. Még földolgozásra vár. Ámde érdemes a kutatásra, mivel sok érdekes adattal kecsegtet. Teszem azt, elsősorban a nagyszombati társulatnak 1709-ből nyomtatásban is ránkmaradt kézikönyve.

¹ Rupp: I. köt. 650 l.

² Fegyháztörténeti emlékek a magyarországi hitújítás korából. II. köt. Budapest, 1904. 179 l.

³ (Városovics) A katolikus iskolaügy Magyarországon. II. r., II. köt. Kalocsa, 1884. 140—41. l.

Legnagyobb öröömre szolgálna, ha a hazai szentségi egyletek történetének egyik lapját, a XV. és XVI. századi egyesületek krónikáját felölelő eme vázlatom lökést adna a további kutatásra e téren. Hazánk művelődéstörténete mindenestre egy érdekes képpel egészülne ki. Azért hát: *vivant sequentes!*

Timár Kálmán.

Végső célunk és az Oltáriszentség.

(Folytatás.)

2. *A legméltóságosabb Oltáriszentség mint áldozat.* — A teremtett mindenségnek végső célja Isten dicsősége; «mindeneket önmagáért teremtett az Úr» (Péld. 16., 4.). Ennek alája van rendelve minden egyéb, az értelmes lények boldogsága is; sőt abban kell állnia az örök boldogságnak, hogy Isten bírásában, a vele való legteljesebb egyesülésben az ő végtelen fölségének közvetlen kegyelmi megnyilatkozását jól megismerjük s hódolattal elismerjük. A legbensőbb hódoló imádság lesz ez, lélekben és igazságban, melyet fönséges költészettel részletez a Titkos jelenések könyvének ihletett szerzője (Titk. jel. 4.): Királyi szék volt elhelyezve mennyben és a királyi széken ült egy, s az ott ülőnek tekintete hasonló volt a jáspis- és szárdiskőhöz s a királyi szék fölött szivárvány, s körülötte huszonnégy szék és a székeken huszonnégy vén fehér ruhában, fejükön arany koronával. A királyi székből villámlások és szózatok és mennydörgések törtek elő, s hét lámpa égett előtte, melyek az Istennek hét lelkei, s előtte mintegy üvegtenger kristályból és körülötte négy szemekkel s szárnyakkal rakott élő lény. Ezen élő lényeknek nem volt nyugtok éjjel és nappal mondván: Szent, szent, szent a mindenható Úristen, a ki volt és vagyon és eljövendő. És mikor amaz élő lények dicsőséget és tiszteletet és áldást mondtak a királyi széken ülőnek, az örökkön örökké élőnek, a huszonnégy vén leborult előtte és letették koronájukat a királyi szék elé és mondták: Méltó vagy Urunk Istenünk, dicsőséget, tiszteletet, és erőt venni, mert te teremtettél mindent és akaratom által lettek.

Míg a földön vagyunk, é fönséges mennyei liturgiában a maga tiszta szellemiségében nem vehetünk részt. Testhez kötött szellemünk itt is áhítja a kézzelfoghatót; kíván, keres módot hódolatának érzékelhető kifejezésére. Annál inkább, mert társas lény; a mi bensejét legmélyebb mélységeiben fölzaklatja, a mi egész valóját áthatja, benn a lélekben nem maradhat, kifejezésre akar jutni, közlődni kíván. Az ember örömeiben és bánatában embertársaira támaszkodik. Legfönségesebb hivatásának teljesítésében, Isten dicsőítésében magára akarjátok utalni? Pedig ha a lélekben és igazságban való imádást merőben a bensőre korlátozzátok, ez lesz

belőle. E földön lelkek nem érintkeznek közvetlenül, csak érzéki jelek közvetítésével.

Az Isten-dicsőítésnek is van egy érzéki jele, mely tökéletesen rendeltetéséhez van szabva: az áldozat, vagyis saját magunknak avagy magunk helyett a magunkénak följajnlása s teljes odaadása Isten végtelen fölségének s Úr-voltának föltétlen elismeréseül. Minél értékesebb az áldozati tárgy, minél szentebb az áldozó, minél teljesebb az odaadás, annál tökéletesebben jut kifejezésre az áldozatban Isten szent fölségének elismerése, annál megfelelőbb a dicsőítés. A pogányok minden kultusza tapogatódzás, bár emlékei a történelemnek legmeghatóbb vonása, az ószövetségnek Mózes harmadik könyvében kifejtett egész áldozati rendszere gyöngé árnyék a mi áldozatunkhoz, a keresztáldozathoz képest. Itt maga a testet öltött szentség, az Istenember áldozza föl magát. Igaz, a keresztáldozat elsősorban engesztelés a világ bűneiért, de mint igaz áldozat egyúttal hódolat és dicsőítés. Sőt az Istenember, mint az atya dicsőségének fénye és valójának képmása (Zsid. 1., 3.) egyedül képes fölértetni és teljességgel kifejezni az Isten dicsőségének teljességét; egyedül ő a méltó dicsőítő áldozat.

Azért a mennyei liturgiának középpontjában áll. A zsidókhöz írt levél kifejti ezen fölséges mennyei Istenszolgalat theológiáját, a Titkos jelenések könyve pedig a fönt leírt hódoló imádás középpontjában látja a Bárányt «mintegy leölve», mert hiszen áldozat, de ott «áll», mert nem szünik meg áldozatbemutató főpap lenni (Titk. jel. 5., 6.). Benne és általa mutatja be hódolatát minden teremtmény. «Méltó és igazságos, méltányos és üdvösséges, hogy Neked mindig és mindenütt hálát adjunk *a mi Urunk Jézus Krisztus által*; általa dicsérik szent fölségedet a mennyei seregek, az angyalok és arkangyalok, a kerubok és szeráfok». (Mise-prefáció.)

A szentmiseáldozat bemutatása által e fölséges örök mennyei istentiszteletet már most zarándokállapotunkban véghez visszük. A küzdő egyház, mint a mennyei hazától még távol járó, de oda igyekvő lelkek főpapja minden szentmisében beáll a huszonnégy vénnek, a választottak képviselőinek sorába és följajnlja a Bárányt, ki egyedül képes megnyitni a hétpecsétes könyvet, vagyis ki egyedül tudja fölértetni az isteni fölséget a maga kimeríthetetlen mélységében.

Az egyház nem látja ugyan a mennyei környezetet, az üdvözültek seregeit és az angyalok rendeit, de hitben magasra emeli a kenyér színe alatt rejtőző Bárányt és a bor színébe burkolt szent vért; csak a hit világánál látja az aranyoltárt, a melyre leteszi a szent áldozatot; csak a hit sejdítéseivel hallja a mennyei karok örök Sanctus-át. De áldozata nem merő jelképe az örök mennyei hódolatnak, bár itt minden a hit félhomályába van

burkolva — *mysterium fidei* — hanem valóságos megisméltése; nem egyszerűen visszhangja vagy gyöngé utánzata, hanem igaz megelőzése, a tökéletes mennyei liturgiának gyöngé szemünkhöz és kezdő lelki életünkhöz szabott földi kiadása.

Nekünk e gondolatba bele kell élnünk magunkat. Az örökkévalóság tornáczában állunk. Vágyaink, törekvéseink, hitünk, reményünk, áldozataink, minden küzdelmünk a menny színe előtt folyik le és arra irányul, hogy ott befejeződjék, elnyerje koronáját. A legméltóságosabb Oltáriszentségben ezen életirányunk érzéki-szellemi természetünkhöz szabott tengelyt és középpontot nyert. Az *áldozásban* anticipáljuk és építjük örök Istenbirásunkat, az *áldozatban* Isten-dicsőítésünket. Ebben az irányban minden kereszténynek eszményképe a misét végzett pap, ki Üdvözítőjével keblében az imént véghez vitt áldozat hangulatának visszhangjával lelkében himnuszba szövö az egész teremtés magasztaló dalát: *Benedicite omnia opera Domini Domino, áldjátok az Úr minden alkotmányai az Urat, dicsérjétek és magasztaljátok őt mindörökké... Dán. 3.*

Budapest.

Dr. Schütz Antal.

Beszéljenek a számok!

IME EGY lourdesi statisztika az 1907. évről: 40.000 szentmise a templomban; 415.000 áldozó; 2.016,110 imaajánlás s ebből 34.760 imameghallgatás; gyógyvizbe bemártottak, megfürösztöttek 25.356 férfiút s 50.540 nőt; 101 jegyzőkönyvet vettek föl a gyógyulások s javulásokról, 342 orvos fordult meg a hivatalos vizsgálatokon; a rendes napi vonatokon kívül 244 külön vonat vitte oda a zarándokokat, 477 márványtábla s egyéb hálatárgy hirdeti a Szűzanya hatalmát és 102.500 üveg vizet küldtek szét a világba.

Úgy-e, nagyszerű élet, nagyszerű mozgalom!

S hogy a jámbor hivek, a kiknek helyén az eszük, no meg a szívük is, nem riádnak vissza e madárijesztő tudósoktól, sőt annál nagyobb számmal sietnek a lekicsinyelt csodás Szűzhöz, fényesen igazolják az idei első félévi adatok, jan.—jún. 28.200 szentmise; 315.000 áldozó; 13.584 férfi s 27.277 nő a gyógyvízben; 20 gyógyulási jegyzőkönyv; 130 orvos az igazoló irodában, 199 külön vonat, 64.086 üveg víz elküldve.

Ily fényben ragyog a lourdesi Szűz itt e földön s az élő hitnek ezt a vakító fényét a világ összes modern tudósainak pislogó mécsese, akarom mondani eszeckéje sem képes, nem mondom elhomályosítani, de még csak gyengíteni se.

Bóta Ernő. S. J.

Az első és utolsó áldozás a tengeren.

Irtá: REINERS BÉLA plébános.

ACSENDES-ÓCZEÁN vizéből kiemelkedő Fidschi szigetek legjelentéke-
nyebb s egyúttal legszebb kikötő városa: Levuka. A város nyugati oldalán van a kikötő, melyben az összes országok hajói megfordulnak. A német és luzitán kereskedelmi hajók mindig kikötnek itt. Angolország és Amerika állandóan tart itt kiküldötteket, kik a világ nagy piaczaról beszámolnak. Levuka városa éppen ezért mindig zajos; örökös nyüzsgés-forgás, hajsza és küzdelem a mulandó földi javak után. — A város másik oldalát a szigetet borító hegység határolja.

Nagy sürgés-forgás volt Levukában: egy francia gőzös készült útra Havre felé. A matrózok szaladgáltak; az egyik a csomagokat rendezte, a másik a vitorlavásznak hozta rendbe; egyesek a kapitány parancsát várták, mások ismét más felé siettek. Az utasok nyugtalanul járkáltak a parton s várták a jelet, melylyel megengedig a beszállást.

Az utasok között volt egy szerzetes is. Mint az Úr szőlejének munkása öszült meg a távol idegenben, de most ismét haza vágyódik az anyaházba, hogy ott fogadja a mindinkább közelgő halált. Pater József, márista szerzetes, elhagyván szüleit, rokonait és hazáját, húsz évig hirdette az evangéliumot a sziget pogány lakóinak. Most, hogy haza megy, hosszú útjára egy barna bőrű maláji fiúcskát vett magához utitársul. A fiúcska pogány szüleinek egyetlen gyermeke és így dédelgetett öröme is volt. A szülők azonban hirtelen elhalván, a fiúcska árván maradt és sírva húzódott meg szülei gunyhójában. P. József éppen akkor járt arra s a fiúra találva kérdé: «Miért sírsz?» — «Anyámat elvitte a nagy szellem s most magamra maradtam.» — És atyád? — «Az is meghalt.» Az árva sírása megindította a páter szívét. Velem jönnél-e? Mint atyád és anyád szeretlek majd.» A fiú letörölte könnyeit s a páter kezét megragadva távoztak. A szerzetes atyai szeretettel gondozta a kis fiút s miután a hit elemeire oktatta, megkeresztelte. A fiú hálás volt jótevője iránt; mint atyát szerette s mindenben engedelmeskedett neki. A jóságos szerzetes súlyosan megbetegedett, de a kis Samoa rendkívüli örömeben ismét felgyógyult. Ereje azonban nem tért vissza, miért is egy fiatal atyát küldtek helyébe a missióba s ő haza indult. De mi lesz a kis Samoával? József atya elhatározta hogy elviszi magával Franciaországba, hol bizonynyal talál majd egy nemes szívet, mely a kis fiú neveltetését és gondozását elvállalja.

Fölszállottak a Szent Kolumbán hajóra, hogy Franciaországba hajózanak. A kapitány kiadta a parancsot az indulásra, mire fölszedték a horgonyt, kifeszítették a vitorlákat, a gőzkazán csavarját rendbe hozták és

indultak. A hajó lassan hagyta el a kikötőt. Két utasunk a mindinkább távolodó szigetre szegezte tekintetét. József atya szemeibe könnyek gyűltek; el kellett hagynia örökre azokat, kiknek lelkéért ő annyit fáradozott. A fiú azonban örült, hogy az egyhangú szigetet egy változatos országgal cseréli el.

A kis fiú csakhamar ismerős lett a hajón. Gyakran megszökött a szerzetes mellől s a matrózok és hajós legények közé ment. Különösen egy bretagnei származású öreg matrózzal szeretett társalogni. Külseje nem volt ugyan barátságos, de mindig pontos és jámbor volt, mit a gyermek csakhamar észrevett. Ehhez járult még, hogy igen érdekesen tudott mesélni.

Samoának Párisba érkezésük után azonnal az első szent áldozáshoz kellett volna járulnia, miért is P. József még a hajón is naponta egy óra hosszat készíté elő a fiút e nagy napra. Ez oktatás után Samoa azonnal az öreg matrózhoz sietett, ki nap-nap után mindig valami újabbat tudott mesélni Bretagneről és Normandiáról, továbbá szent Annáról, e két tartomány pártfogójáról és a boldogságos Szüzzről, a tenger csillagáról a tengeren járók gondviselőjéről; rendkívül érdekesek voltak szárazföldi és tengeri kalandjai, melyeket a fiú feszült figyelemmel hallgatott. Midőn az öreg bevégezé elbeszélését, akkor a fiú mondta el élete rövid történetét s kiegészítésül jövőjét illetőleg kijelenté, hogy ő is matróz szeretne lenni. «Matróznak kell lenned, mondá az öreg, de a legfőbb kapitány, a mi Urunk, Istenünk szolgálatában.»

Ily szórakozások közt, mintegy észrevétlenül érték el a Gibraltárt. Mielőtt azonban a Gibraltárt teljesen elérték volna, nagy vihar keletkezett a tengeren. Erős hullámok csapkodták a hajó oldalát. Az égen sötét felhők tornyosultak, melyeket hatalmas villámlások tarkáltak. A kis Samoa a szerzeteshez simult, tőle várván oltalmat. A szerzetes buzgón imádkozott, mit a fiúcska is csakhamar megtett. — Egy hatalmas hullám a hajót megragadta s oldalára borította s az árbóczot hatalmas recsegéssel ketté törte. Egy másik hullám ismét felállította a hajót s utána a vihar távozni s a tenger csendesülni kezdett. Közben azonban a hajó egy kiálló sziklához ütdött s ezáltal léket kapott, melyen át a hajó alsó részét csakhamar ellepte a víz. «Gyorsan le a dereglyéket!» kiáltá a kapitány s a következő perczben már utasok, matrózok összevissza ugráltak a dereglyékbe. Néhány percz mulva a két dereglye elevezett.

A hajó mindinkább megtelt vízzel. P. József és a kis barnabörű a hajón maradt, mert nekik már nem jutott hely a mentőcsónakon. Velük volt még a fiatal kapitány és a jóságos öreg matróz. A szerzetes a hajó kápolnájából kihozta az Úr szent Testét és keblébe rejté. «Kapitány úr, meddig élünk még?» — «Vagy húsz percz mulva teljesen elsülyed hajónk hacsak Isten csodát nem művel számunkra. De annyi időnk még van,

hogy ön egy kedves kötelességének eleget tegyen, hogy bennünket meggyóntasson s megáldoztasson.» Erre a szerzetes lábaihoz borultak... A víz egyre jobban ellepte a hajót.

A szerzetes a fiúhoz fordult: «Gyermekem, meg kell halnunk; magadhoz akarod-e venni előbb a jó Istent?» — «Oh, mily szerencse, az Úr Jézust szívembe fogadni», mondá örömmel a fiú. Nem gondolt többé a halálra, hisz az jön hozzá, kiről annyit hallott, kit annyira szeret, ki után annyira vágyódik. «Oh, Jézusom, jöjj hozzám, szívem téged vár; jöjj, Jézusom, jöjj szívembe!» — «Higyj, remélj, imádkozz Samoa, Jézus most betér szivedbe! — Ti is bánjátok bűneiteket s én föloldozlak benneteket az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében. Amen.» A fiú jobbán a kapitány, balján a matróz térdelt mély imába merülve. «Atyám, siessen, mondá a kapitány, mert a víz már lábunkat nyaldossa.» — «Corpus Domini, a mi Urunk Jézus Krisztus szent Teste őrizze lelkedet az örök életre!» A fiúcska végtelenül boldog volt. «Jézusom, neked élek, Jézusom, neked halok, Jézusom tied vagyok életemben és halálomban!» A hullámok végig söpörték a hajó fedélzetét s a hajó elsüllyedt...

A tenger elnyelvén áldozatait, lecsendesült. A kapitány, egy hajótöredékbe kapaszkodva, a tengeren uszkált, míg teljesen kimerülve, egy arra jövő hajó föl nem vette.

Tíz évvel később történt. Egy pap előkelő közönség jelenlétében felolvasást tartott, melynek keretében e sorokat is elmondta. A közönség sírva fakadt. Rövid szünet után e szavakkal fejezte be fölolvását: «A megmenekült kapitány pap lett s e pap, kedves testvéreim, e pap — én vagyok.»

(Katholikus Magyarország.)

A gyakori szentáldozásról.

Befejező közlemény.

ELLENVETÉS: *Nem merek gyakran áldozni, mert visszaesem régi hibáimba.* Gondolod, hogy hamarább lesz jó, ha kevesebbszer áldozol? Ha te oly gyenge lennél, hogy az elájulástól kellene félned — jóllehet rendszeren táplálkozol, mit tennél? Talán még kevesebb vagy éppen semmi táplálékot sem vennél magadhoz? Bizonyos, hogy éhen halnál. Ha te az erősek kenyerének élvezetétől távol tartod magadat, úgy talán nem csak kis, de nagy bűnökbe is esel s lelkileg meghalsz. Szent Ágoston azt mondja: «Naponkint vétkezem, tehát naponkint szükségem van a bűnök elleni orvosságra». És szent Ambrus: «Ezen mindennapi kenyeret, mint biztos szert, vesszük mindennapi gyengeségeink ellen».

Ezen gondolatot fejezte ki a boldogságos szűz Mária, midőn római

szent Francziskának, ki gyakori áldozásai daczára kevés előhaladást vett észre magán és emiatt nyugtalankodott, így szólt: «Édes lányom, hibáid miatt, melyeket nap-nap után elkövetsz, ne maradj távol az Úr asztalától, sőt ellenkezőleg, annál többször járulj oda, minél több hibát veszesz észre magadon, hogy a szent áldozás, mint legkitünőbb erősítő szer, gyengeségedben megerősítsen».

A mindennapi szentáldozás megvéd a halálos bünöktől, de nem biztosítja az embert arról, hogy egyáltalán ne vétkezzék. Míg e világon vagyunk, vétkezünk, haladjunk bár a tökéletesség útján, bocsánatos vétkeket sokszor követünk el, De túrjuk el magunkat, mint Jézus Krisztus is eltúr minket.

Igy tettek a szentek, így tettek az első keresztények, kik naponkint áldoztak, jóllehet kisebb-nagyobb bocsánatos vétkek is volt olykor lelkiismeretükön és épp úgy ki voltak téve a vétkezés veszélyének, mint mi. Az csalódik, a ki azt gondolja, hogy az első keresztények kivétel nélkül tökéletesek voltak; az apostolok iratai és a fönmaradt hagyományok az ellenkezőjét bizonyítják.

Szent Pál levelei közt egy sincs, mely ne korholná dorgálná a keresztényeket egyenetlenségek, állhatatlanság, hálátlanság, hazugság s sok más miatt. Szent Cyprián († 258) keserű szemrehányásokat tesz a karthágói keresztényeknek gyengeségök és közönyösségök miatt. Szent Ágoston s más szent püspökök hasonló hibák, vétkek miatt dorgálják hiveiket. Az első keresztények tehát nem voltak mind szentek, jóllehet gyakran vagy mindennap áldoztak. Szent Anaklét pápa, szent Péter II. utódja bizonyítja, hogy a gyakori szentáldozás az apostolok rendelkezése folytán a római katolikus egyházban szokásban volt. A mindennapi szentáldozás tehát az első keresztényeket nem tette képtelenné a vétkezésre, de igen elősegítette őket a tökéletességben való gyors előhaladásban. Bennünk is ily eredményeket okoz majd a szentáldozás. Vagy a tökéletességre vezet, vagy néhány hibánk mellett mégis csak fogunk előhaladást tapasztalni.

Ne csodálkozzunk, ha a bünök elhagyása és a jóban való állhatatosság nem egy napnak műve lesz. A gyermekből is lassan lesz férfi. Nem látjuk szemeinkkel növekedését s évek mulva mégis csak megnő; így növekszik láthatatlanul lelkileg az ember is a gyakori szentáldozás következtében.

Ne csodálkozzunk azon sem, hogy sokszor visszaesünk ugyanazon hibáinkba; a jámborság, a kegyelem, a szentáldozás tökéletesítik természetünket, de nem változtatják azt meg. Jézus Krisztusnak szivünkben való működése daczára megtartja közöttünk mindenki a személyiségét, mint uralkodó hibáinak csiráját. Ezt használja föl az ördög, ebből származnak a visszaesések, a melyek az embert megalázzák, olykor szomorúvá teszik. De nem szabad, hogy visszatartsák a gyakori szentáldozástól.

Ha a bűnöket nem szeretjük, Jézus Krisztusnak ellenben hűen akarunk szolgálni, akkor ne aggasszanak minket bocsánatos vétkeink, a szentáldozás mindinkább megszabadít majd minket tőlük s mindjobban megtisztul lelkünk.

Aquinói szent Tamás ezt mondja: «Tisztelet és szeretet vezéreljen az Úr asztalához; a szeretetnek és bizalomnak a tiszteletet meg kell előzni s fölötte uralkodni». Ehhez tartsuk magunkat.

Reviczky Aladár C. M.

Az Oltáriszentség iskolájának egy tanítása.

HA AZ ÚR JÉZUS azon életével csak egy kissé behatóan is foglalkoztunk, a melyet Ő a legfölségesebb Oltáriszentségben folytat, a többi között bizonyára első sorban az tűnt szemünkbe, hogy Ő, a ki égnek és földnek Ura, az igénytelen ostyának színe alá rejtőzik. Az okok, a melyek miatt Ő a jelenlétnek ezt a módját választja, ismereteseek. Teszi az isteni Üdvözítő ezt azért, hogy hitünknek adjon táplálékot, a mely a láthatatlanban ismeri föl Istenét. Teszi azért, hogy bizalommal közeledjünk hozzá sem dicsőségének halandó szemnek elviselhetetlen látásától meg nem félemlítve, sem igazságos haragjának keserűségétől nem rettegve. Teszi azért, hogy vigasztaló jelenléte daczára is érezzük földi zarándoklásunk számkivetését és annál forróbban vágyakodjunk a mennynek boldogsága után, a hol nem «tükör által homályban, hanem színről-szinre látunk». (I. Kor. 13., 12.) S teszi végül azért, hogy halandó testünk közvetítésével egyesülhessen halhatatlan lelkünkkel.

Ezek az okok birták rá az Úr Jézust, hogy az őt megillető dicsőséget elrejtve «az emberek fiai előtt, a kikkel együtt lennie az Ő gyönyörűsége». (Péld. 8., 31.) Az eucharisztikus Üdvözítő tanítványainak azonban nem szabad megelégedniök ezen okok ismeretével, hanem a mint törekedniök kell az Úr áldozatos, imádságos, tevékeny életének utánzására, úgy kell iparkodniök az Ő rejtett életének buzgó követésére is. Egy rendkívül fontos, de, sajnos, nagyon sok esetben figyelmen kívül hagyott szempont teszi szükségessé napjainkban ennek a szóvátételét.

Az örök boldogság ugyanis a földön szerzett érdemek jutalma. Az érdemek pedig a valódi jócselekedetek által szerezhetők, a melyek közt a legkiválóbb helyek egyikét a felebaráti szeretet cselekedetei foglalják el. Es dicséretére legyen mondva a katolikus szíveknek, sok történik a keresztény charitas tágas mezején. Egyletek működnek tiszteletreméltó eredménnyel s megszámlálhatatlan az a jó, a mi titokban marad a világ kíváncsi tekintete előtt. De más kérdés az, vajjon érvényre jut-e a

tevékeny szeretet gyakorlásában az Eucharistiában élő Úr Jézus rejtett életének követésére s vele az igazi érdemszerzésre való őszinte törekvés? A Szentírás első tekintetre kétségben látszik hagyni bennünket az iránt, hogy miként gyakoroljuk a felebaráti szeretetnek annyira szükséges erényét. Míg ugyanis az Úr Jézus egyrészt azt kívánja, hogy titokban tegyünk eleget az Ő parancsának, midőn így szól: «mikor alamizsmát adsz, ne kürtöltess magad előtt, mint a képmutatók cselekesznek a zsinagógákban és az utczákon, hogy tiszteltessenek az emberektől. Bizony mondom nektek, elvették jutalmukat. Te pedig, midőn alamizsnát adsz, ne tudja balkezed, mit cselekszik jobbkezed, hogy alamizsnád rejtekben legyen és Atyád, ki lát a rejtekben, megfizet neked», (Máté 6., 2. kk.); másrészt az ellenkezőjét látszik hirdetni: «úgy világoskodjék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jócselekedeteiteket és dicsőítsék Atyátokat, ki mennyekben vagyon».

Melyik módot kell már most ezek közül előnyben részesítenünk? El kell-e rejtenünk jó cselekedeteinket, vagy pedig nyilvánosan kell-e végbevinnünk mindazt, a mire a szükölködők iránt való szeretet kötelez? Van egy régi latin közmondás, a mely szerint minden szertelenség határos a bűnnel. A mint az igazság a közepen fekszik minden kétes esetben, úgy ebben a kérdésben is. Véglét volna mindent rejtve hagyni, de viszont véglét volna mindent a piacra vinni. Amavval vétenénk Isten külső dicsősége ellen, a mely a jócselekedetek gyakorlása által is fokoztatik, emevvel pedig a farizeusok bűnébe esvén, megfosztanók magunkat az érdemektől. Össze kell tehát egyeztetnünk az Úr Jézus rejtett életének követésére irányuló kötelességünk teljesítésével a jócselekedetek nyilvános gyakorlását, a miben nincs is számottevő nehézség. Kitűnik ez szent Gergely pápa szavaiból: «Nem azt mondom, hogy felebarátaink ne lássák jócselekedeteinket, mivel írva van: lássák jócselekedeteiteket és dicsőítsék Atyátokat, ki mennyekben vagyon; hanem avval, a mit cselekszünk, kívülről jövő dicséreteket ne hajhászszunk. Úgy történjék a jócselekedet nyilvánosan, hogy a szándék szerint maradjon titokban: hogy a jócselekedettel felebarátainknak példát is adjunk, és a szándék által mégis, a melynél fogva egyedül Istennek kívánunk tetszeni, óhajtsuk, hogy rejtve maradjon». (XI. hom.)

Előtérben áll a mondottak alapján a szándék, az a soha eléggé nem hangoztatható hatalommal rendelkező tényező, a mely egy Isten nevében adott ital hideg vizet értékesebbé tud tenni az Úr szemében bármely milliókat kitevő, de csupán emberi tekintetekből tett alapítványnál. Az Úr, a ki a sziveket vizsgálja, az Ő rejtett életének követésénél is egyedül a szándéknak tulajdonít fontosságot. Nem szabad tehát visszahúzódnunk a jótékonyság nyilvános gyakorlásától sem, annál kevésbbé, mivel a velünk

szemben álló óriási sereg kezébe adnánk annak elmulasztásával fegyvert magunk ellen, annak a seregnek, a mely a nyilvános jótékonykodás terén tagadhatatlan eredményeket tud fölmutatni. De lebegjen szemünk előtt a végtelen szeretet isteni Foglya az Ó szerény rejtekében, főképen akkor, ha a világ nem fukarkodik magasztalásaival elhalmazni az áldozatkész sziveket. Feleljünk a zsoltárossal e dicséretekre: «Ne nekünk, Uram, ne nekünk, hanem a te nevednek adj dicsőséget». (Zsolt. 113., 9.) S akkor beteljesedik majd rajtunk, a mit Dávid király zengett: «Boldog, kinek gondja van a szükölködőre és szegényre, a rossz napon megszabadítja őt az Úr» (Zsolt. 40., 1.)

—s—r.

Az Oltáriszentség és az emberi szív.

Hettinger nyomán.

EGY RÉGI egyházi író azt mondja az emberi lélekről, hogy már természeténél fogva keresztény, másszóval, hogy a keresztény vallás felel meg leginkább az emberi lélek természetének. S valóban el kell ismernünk, hogy a kereszténység, az Úr Jézusnak az Egyházra bizott és általa megőrzött tanítása a mi természetünknek oly alapos, minden legkisebb részletre kiterjedő ismeretével van felépítve, hogy arra csak Isten a szivek és vesék vizsgálója volt képes.

Ezek után vegyük fontolóra, hogy a legfelségesebb Oltáriszentségnek minő hely jut a kereszténységben, mint abban a vallásban, a mely leginkább képes kielégíteni az emberi lélek vágyait. Ha a teremtés könyvét felnyitva az első lapokon a paradicsomi élet leírását olvassuk, feltűnik az a bizalmas összhang, a mely a teremtmény s a vele folytonosan foglalkozó Teremtő között fennáll. Isten együtt van az első emberpárral, nem csupán mindenütt jelenvalóságánál, mindenhatóságánál fogva, hanem érzékelhető módon, látható alakban. Ez a jelenlét tette a paradicsom paradicsommá, a melynek emléke, ha többé-kevésbé eltorzított formában is, megmaradt minden népnél abban a kiolthatatlan vágyban, hogy a legfőbb Lényt érzékileg észrevehető módon lássa körében. Igaz, hogy szomorú tévedésekre bukkanunk épen e téren azoknál a népeknél, melyek saját hibájuk következtében nélkülözték az isteni kinyilatkoztatás felvilágosító fényét, de másrészt nem szabad felednünk, hogy a tévedés ha még oly durva is, mindenkor az igazság fonákja. A földön lakó, emberek közt élő Isten után való kívánczóság vörös fonálként húzódik végig a világnak történetén. A mit a görög az olympiai Zeus képébe keresett, a mit a chaldaeus a nap ragyogásában és a csillagos ég végte

lenségében akart megtalálni, a mit a pogány magyar az erdők mystikus csendjében, a lágyan csobogó patakok mellett kívánt felfedezni, az mind arra mutat, hogy az emberiség a legfőbb Lényt a maga körében akarta tudni, vele akart élni, kereste a helyet, a melyre rámondhassa: itt az én Istenem, itt akarok vele beszélni.

Míg a pogányság története csak az emberi lélek mélyén élő vágyával ismertet meg minket, a zsidóság, a kiválasztott nép már abba a boldog helyzetbe jutott, hogy a Magasságbeli hosszú időn át láthatólag tartózkodott körében. A pusztában a frigsátor felett lebegett a titokzatos, nappal árnyatadó, éjjel pedig világító füstfelhő, majd a templom felszentelése után állandóan a szentek szentjében maradt a szövetség szekrénye felett a cherubok között. A fogság alatt s az azt követő időszakban megszűnt a látható jelenlét, a mi felett oly megható módon panaszkodnak a nép legjobbjai, az Úrtól küldött próféták, de egyúttal vigasztalják az elhagyottakat, igérve a szép multnak még dicsőbb alakban való visszatérését.

S csakugyan, az idők teljében feltűnik az örök Atyának egyszülötte, visszavarázsolva a kietlen földre az elveszett paradicsomot. Újra a Magasságbeli templomává avatja a siralom völgyét. Gyönyörűen írja le ezt Hettinger* a következő szavakkal: «A föld templom lett és Bethlehem a szentély; és minden teremtményt megszentelt ő, a ki leszált a teremtményhez; az ő fejére világított a nap, midőn a virágos mezőkön járt áldást osztva; reá nézett alá a csillagok serege, midőn éjente imádkozott; az ő arczát lengték körül a szelek s az ő szavát hallották a hegyek és völgyek, a mely termékenyítő harmatként hullott az emberek szívére; az ő könnyei áztatták ezt a földet, az ő verítéke hullott reá, az ő vére csorgott reá. Akkor lőn a föld magasztosabb módon, mint valaha, az emberek közt tartózkodó Isten lakóhelye, a világnak középpontja, a mennyország előcsarnoka, sőt maga a mennyország».

Ámde ez a boldogító jelenlét, a földön járó Isten áldásos működése csak egy rövid emberöltőn át tartott. Bevégezve a reá bizott feladatok megnyíltak előtte az örök kapuk s az erősségek Ura, a dicsőség Királya (23. zsolt.) elfoglalta helyét a mennyei Atya jobbján. A földet templommá avatta az Úr Jézus és — üresen hagyta? Lehetséges ez? Csupán azért jelent volna meg, hogy néhány évre kielégítse azt az epesztő vágyat, a mely az emberiség szívét emészti Istennek látható jelenléte után s azt is csak elenyészően csekély számú kiválasztott lélek számára tette volna lehetővé? Méltó lett volna az ily eljárás az Úr Jézushoz, a kinek szent-séges szive lángol a boldogítás vágyától? Lényünknek minden ize ellene mond az ily feltevésnek, de ellenemond ő maga is: «Nem hagylak árván

* Apologie des Christenthums, IV. k, 234. l.

titeket». (Ján. 14, 18.) «Én veletek vagyok mindennap, a világ végezetéig». (Máté 28, 20. Hissz ő a legtökéletesebb vallás alapítója. Hogyan hagyhatta volna el gyermekeit árván, a kiknek a szívébe beleoltotta a vágyat az ő valóságos, lényeges és igazi jelenléte után!

Ime, a legfelségesebb Oltáriszentség jelentősége az anima naturaliter christiana számára! Vágyódom az örök Isten érzékileg észrevehető jelenléte után és vágyamra fölhangzik a felelet a templomok áhitatos csendjéből, a tabernaculum zárt ajtaja mögül: «veni et vide, jer és lásd!» (Ján. 1, 46.)

Mészáros Aladár.

Magyarország és a nagyvilág.

A szent forradalom. Britannia Oraniai Vilmos korában egyszer már átélte a «dicsőséges vérnélküli forradalmat». Az angol sajtó most egy szent forradalomról beszél, mely Anglia. vallási életében most megy végbe. Szintén egy dicsőséges vérnélküli forradalom, a vérnélküli szent áldozatnak forradalma. Szembetűnő a kegyelem ténye, mely az Oltáriszentségről Britániára kiárad. Az anglikán kongresszus a Szent Pál templomban fölvetette a kérdést, mint csatlakozhatnának a pápasághoz. A kuriareform közelebb csatolta Angliát ép a napokban a szentszékhez, melynek immár közvetlen főnhatósága alatt áll, s többé már nem misszióterület. A katolikus eucharisztikus lapok ünnepelték Edward királyt, ki a szentségi körmenetet London utczáin megengedte. Összehasonlíták azzal az ősrégi angol királylyal, ki boldognak nevezte magát, hogy a pápa engedelméből kézfölmutatás alatt a szentmisében a miséspap jobbkarját tarthatja. VII. Edward király is segítségül nyujtá karját a szentségimádó katolikus papságnak és bár az angol miniszterelnök okvetlenkedése megzavarta a szentségi körmenetet London utczáin, az Eucharisztia él és uralkodik Angliában. A Times kimutatást közöl arról, mennyire hódít a nép között a katolicizmus s hogy mennyire átveszik az anglikán hitközségek a katolikus liturgiát. Így kimutatja, hogy Anglia 1526 templomában az Eucharisztia ünneplésénél ugyanazokat az egyházi paramentumokat használják, mint a katolikus templomokban; 439 templomban az a szokás, hogy a kehelybe a borhoz néhány csepp vizet öntenek; 279 templomban az Eucharisztiahoz kovásztalan kenyeret használnak; 142 templomban a mise ritusát a római *Missale* szerint végzik; 308 templomban nemcsak a misénél, de a szentségek kiszolgáltatásánál is a katolikus szertartás divik; 3500 templomban az oltárt gyertyatartókkal és virágdísszel ékesítik; 138 templomban keresztút van fölállítva; 559 templomban a boldogságos Szűz és a szentek képei vannak fölállítva;

750 templomban az Oltáriszentséggel áldást osztanak. Imádkoznak a holtakért. a nagyhét három utolsó napjának szertartásai a katolikusokéival azonosak, Hiába tiltják el mindezt a *Highe church* hivatalos könyvében, a *Common prayer book*-ban és a 39 valláscikkelyben.

Szentmise este hat órakor. Mint a párisi *La Croix* írja, a pápa engedélyt adott arra, hogy *Lourdes*-ban az ez évben folyó ötvenéves jubileum során *egyetlen* egy esetben este hat órakor — a Boldogságos Szűz megjelenése idejében — mutattassék be a szentmise. Ez az intézkedés, a mily különösnek látszik, még sem precedens nélkül való. Ugyanis ugyancsak a *La Croix* írja, hogy *Rouenben* a francia forradalomig, tehát 1789-ig a Mennybemenetel ünnepén mindig este hat óra tájban mondották az ünnepi misét; s miután az éhgyomor állapotát ily hosszú ideig kitartani nehéz, rendszerint két kanonok tartozott éhgyomorral maradni, hogy az egyik a másikat annak rosszulléte esetén helyettesítse.

Most, mint tudjuk, a szentmise bemutatásának utolsó időpontja: déli 12 óra, kivéve a római és jeruzsálemi templomokat, hol az utolsó miséhez fél egy órakor fognak hozzá.

Az amerikai elnökjelölt és a templomok. Taft-ról, az új amerikai elnökjelöltről tudjuk, hogy nagyrészen az ő érdeme, hogy a filippini szigeteken az Úr Jézus imádására templomok emelkednek. Mint az akkori kormány megbízottja így beszélt a katolikus templomokról: «Egyik legnagyobb csapás, mely ez ország lakóit érte, a katolikus templomok lerombolása volt. A katolikus egyház odalent a békének egy eszköze s a közrend fõntartására munkál. Még a kormány érdekében is fontos, hogy fõntartassék. A kérdést tisztán anyagi szempontból tekintem, a katolikus egyház a legnagyobb hatalom a világ keresztényé tételében. Nem vagyok tagja ezen egyháznak, de a ki látta ezen népek közt a munkában, annak lehetetlen el nem ismernie a jót, mit tesz».

Beszélgetés a delegáció ebéden. Mult vasárnap San-Francisko kikötőjében hálaadó isteni tiszteletet tartottak a szabad ég alatt az Egyesült Államok haditengerészetének katolikus tisztjei és legényei azon alkalomból, hogy a Csendes Oczeánon megtett útjukból szerencsésen visszaérkeztek. Egy kiálló földnyelv végén 60 láb magasságban volt felállítva a sátor, melyben a tábori misét mondották, valamennyi tengerész és sok városi előkelőség jelenlétében. Az Egyesült Államok haditengerészetében 5000 katolikus vallású katona van, köztük egy tengernagy is, M. Burke. — Eddig tartott a beszélgetés Amerika dicső hadseregéről. És ugyan mit gondolhatott magában Hoffmann úr a mi hadseregünkről, a melyet egy hónapban csak egyszer akar szentmisére vezényelni, mert úgymond ő Molnár Jánosnak: nem akarunk mi világ csúfjára kapuczinusokat nevelni magunknak.

György 10 k, Höcker Aranka 3 k, † N. N. Vilma 3 k, Huber Györgyné 2 k, 40 f, Gräfl Vilma 1 k, Watai Gáborné 3 k, Weisz Frigyes 2 k, öz. Vogl Ferenczné 10 k, † Vogl Ferencz lelki üdvéért 10 k, Vogl testvérek 10 k, öz. gróf Keglevich Ödönné 12 k, † Stöckl Ferencz lelki üdvéért 10 k, Braun Ferenczné 5 k, öz. Varászdy Lipótné 10 k, Varászdy Kálmán 10 k, Hoyer Hanisch 2 k, Kreis Éva 2 k, Posch Elisabeth 4 k, Posch Julia 4 k, Posch Paula 4 k, Horváth N. 1 k, Katona Lajosné 5 k, Kovács Lajosné 2 k, Fühlkorn Jánosné 5 k, Korzenszky Antalné 10 k, † W. E. lelki üdvéért 10 k, W. M. Isten dicsőségére 12 k, † Pajór Krisztina 10 k, † Bátyay Zsigmondné 10 k, Schneider Ferencz 4 k, Friesz Mihályné 6 k, öz. Nagy Lajosné 10 k, Nagy Lajos 5 k, Ádám Julia 5 k, Kuhinyi Katalin 2 k, Petz Teréz 5 k, Kollár Borbála 6 k, Micskó Mária 10 k, B. K. 1 k, Jurátska Károly 2 k, Lang János 1 k, Minich József és Kovald 2 k, Kronawetter Gyuláné 3 k, Nagy József és neje 4 k, Walasek N. 1 k, Heintzl N. 1 k, Reigl Gyula 1 k, Kovács Lucia 5 k, Bach Mózesné 1 k, Tihanyi Ferencz 1 k, öz. Heidler Antalné 10 k, Kothny Erasmus 2 k, Zaitz Katalin 10 k, Gobrowszky József 5 k, Pálincás Ferencz 1 k, Poszlovszky Ignáczné 5 k, öz. Göttlicher Vinczéné 5 k, öz. Gürsch Jánosné 200 k, † Gürsch Ferencz és Judith 4 k, † Gürsch János és József 3 k, Gürsch Károly 3 k, öz. Meindl Jakabné 2 k, Perecz Aloysia 2 k, Bartos Ádám 2 k, Weitracher J. 2 k, Laczkovits A. I. E. 2 k, Pór Róza 2 k, Günther Gizella 2 k, † Cuculinusz Antal és neje 15 k, † Cuculinusz Antal és Gusztó 2 k, † Sch. Zsuzsanna lelki üdvéért 5 k, † Fischer Péter 2 k, Gürsch Gyuláné 2 k, Gürsch Ferenczné 2 k, öz. Man Lajosné 5 k, † Man Lajos lelki üdvéért 5 k, Roth Lajos 2 k, Déli M. 1 k, Bartolotti Edéné 5 k, Pelczér Gyuláné 1 k, Batonai Edéné 1 k, Dániel Dénesné 5 k, Devits Antal 4 k, Preiszer Mária 2 k, † Reisz Rosalia lelki üdvéért 5 k, Habrowszky Natalia 1 k, Weinecker Lajosné 1 k, Martinecz Istvánné 3 k, Engel Lajos 3 k, Kemenczi István 3 k, Engel János 1 k, Gyurosovits Antal 2 k, öz. Petz Nándorné 2 k, † Horkay György és Borbála 5 k, P. L. megtéréséért 10 k, Julia megtéréséért 5 k, Veszprémi Róza 3 k, † Adelheid lelki üdvéért 10 k, Szőke Mária 3 k, Nicderkirchner N. 1 k, Reinwein N. 5 k, Szép Ödönné 1 k, Szlobodnyi Zsuzsanna 4 k, Nazárcsek Zs. 2 k, Schwetzer N. 1 k, Mahler Mária 10 k, Rampold N. 1 k, Sorentz Lajosné 1 k, Jakab Julia 2 k, Németh Antal 1 k, Dalia Róza 2 k, Laky György 3 k, Hór Mária 1 k, H. Antal lelki üdvéért 25 k, Hönig Mária 10 k, Braun Johannes 1 k, Nemes János 1 k, Kolosi Etel 1 k, Németh Emma 3 k, W. A. 3 k, Ernst A. 2 k, Neumeyer N. 1 k, † Burgmeier N. 2 k, Reisz Béla 1 k, Tatai Ferenczné 2 k, Kármán Lajosné 10 k, Korzenszky Antalné 50 k, Paradeiser N. 1 k, Bátyay Zsigmond 20 k, † Fischböck Ferencz lelki üdvéért 50 k, † Fischböck család lelki üdvéért 10 k, † N. N. megholt hűvek lelki üdvéért 10 k, † K. A. lelki üdvéért 10 k, † A. Lajos lelki üdvéért 10 k, † Kraker Leopoldin hálás emlékül 50 k, † Fischböck és Antal T. F. 6 k, L. A. 3 k, Schreil és Ertel Ferenczné 4 k, öz. Adler Lajosné 2 k, † Adler Lajos lelki üdvéért 2 k, Staub Miklós 1 k, M. Károly és családja 5 k, Wandra Lajosné 2 k, † Horn Everich 5 k, Missik Gizella 1 k, † öz. Salve Jozefin 1 k, Benedek Samuné 1 k, † Pfriem Irén megholt rokonai lelki üdvéért 20 k, Németh János 4 k, Ágotha és Kramer 2 k, az elhagyott szegény lelkek megmentéséért 20 k, Jelinék Mária 1 k,

Pichler Nándor 1 k, Hermin és A. 1 k, Ertl Antal 1 k, H. I. Antal 2 k, Kerecsenyi Ferencz és neje 5 k, Küntzler János 3 k, † Baier Leopoldin lelki üdvéért 50 k, Engel Mihályné 1 k, Dobrzynieczky Gergely 2 k, Koschy N. 1 k, Ertel Béla 2 k, Kranitz Cecília 5 k, K. m. Isten dicsőségére 40 k, Sterl Teréz 3 k, özv. Volkmann Péterné 5 k, † Volkmann Péter 5 k, † Wágner András 11 k, Miskó József és neje Wagner Mária 300 k. Összesen: 2250 korona. Budapest, 1908. évi szeptember hó 13-án.

Az Örökimádás-templomra adakoztak:

Lippai János 1 k, Stiaszni Szilveszterné 3 k, Hozleiter Józsefné 1 k, Molnár Erzsébet 2 k, Vrana Etelka 2 k, Worell Borbála 2 k, Göndöcs Katalin 14 k, özv. Kluzacsek Rezsőné, Gizella, Kornélia és Margit 30 k, Prenovszil Etelka 2 k, Bero Jánosné 2 k, Német Mihályné 1 k, Malindofszki Gyuláné 2 k, Kžrmarž Irma 4 k, mélt. Bene Sándor Nagyprépost Szamosújvár 10 k, és az ottani tagoktól 18 k 96 f, mélt. Boros János a petrományi tagoktól 4 k, Steiner Mártonné 4 k, Lányai Béláné 4 k, Szárföldi Emma 1 k, Kuzmits Johanna 1 k, Balog Margit 1 k, Pál Lajosné 48 f, Polonyi Anna 1 k, dr. Babura László úr Esztergom főegyházmegye területéről 452 k 26 f, Steger Mária 5 k, özv. Szerdahelyi Károlyné 2 k, Vay Kázmérené, Ida és Kázmér 6 k, özv. Vajsza Zsigmondné 2 k, Szakall Julianna 1 k, Ölschléger Sámuelné 1 k, Szabó Mária 1 k, özv. Vitéz Béláné 4 k, Deli Mária 24 f, Marko Ludmilla 2 k, Voigt Nándorné és Rezső 11 k, Balog István 20 f, Bakos Jánosné 2 k, özv. Kajlinger Mihályné 2 k, Charamza Franciska 6 k, özv. Pajr Lajosné 2 k, Bodnár Aranka 2 k, Molnár Györgyné Bánszki Mária 1 k 80 f, Köhler Gizella 2 k, Drunka Józsefné 4 k, Hudetz Irma 4 k, özv. báró Skerlec Károlyné 5 k, özv. Roitsch Pálné 24 f, Röck Ilka 2 k, özv. Lampert Józsefné 24 f, Horváth Margit 24 f, özv. Tuszovszky Gyuláné 2 k, báró Skerlec Cara 2 k, dr. Zubriczky Józsefné 2 k, Lorenc Adél terjesztőnő által Deli Terézia 2 k, Grechner Mária 24 f, Tromposch Eugenia 24 f, Jósa Margit 24 f, Neumeister Vilma 24 f, Csupor Ágnes 24 f, összesen 3 k 20 f, özv. Edvi Illés Gyuláné által Massanyi Mihályné 4 k, Scholz János 5 k, Edvi Illés Zoltánné 2 k, Heuberger Antalné 2 k, Palugyai Ignáczné 1 k, Baráth Krisztina 1 k, összesen 15 k, Katona Károlyné 2 k, Macko Mária 2 k, Pelcman Erzsébet 1 k, Pezohl Anna 1 k, Lednicki Borbála 1 k, Pus Mária 4 k, Deli Erzsébet 2 k, Dinyési János 1 k, özv. Strebek Tivadarné 2 k, Kovács Karolin 2 k, Frekan Irma 4 k, Herfort nővérek által Stark Erzsébet 24 f, Kolba Lajosné 4 k, Horvát Judit 24 f, Vágner Adolfné 2 k, Bolvári Peregrin Ákos 4 k, Pichler Mária 2 k, özv. Nyul Mihályné 2 k, Székelyi Pálné 1 k, Riedl Győzőné 2 k, özv. Videnman Jánosné 2 k, Hegedűs Mária 1 k, Hupán Flórián és neje 4 k, összesen 24 k 24 f, Baumann Jánosné 24 f, Szegedy Maszák Aladárné 8 k, Lord Adolfné 40 k, Sándor Ágnes 1 k, Tomala Julia 30 f, Gürtler Julia 30 f, Groszinger Ida 4 k, Thinschmid Gyuláné 2 k, Halászi Róza 2 k.